

Rozmowa z dr. hab. n. med.
Pawłem Andruszkiewiczem **str. 2**

FOT. NADESŁANE

Jak PRL dzielnie
i bezskutecznie walczył
z bimbrownictwem
– str. 8

POD
PARAGRAFEM

GŁOS

DZIENNIK POMORZA

POMORZA

Czwartek
5.02.2026

Nr 29 (5787)
Nakład: 4.290 egz.

www.gp24.pl
Cena 5,00 zł (w tym 8% VAT)

Region. Podrożały
bilety kolejowe
w województwie
pomorskim
str. 3

Poradnik.
Kim jest senior?
Granice wiekowe
i benefity **str. 13**

Region. Utrudnienia
dla pieszych
i kierowców
w Kobylnicy
str. 4

Nr ISSN 0137-9526

Nr indeksu 348-570

SŁUPSK

**Komendant miejski policji
przeszedł na emeryturę str. 3**

FOT. KMP SŁUPSK

Na potęgę łykamy suplementy i mity o superżywności

Polacy są lekomanami i suplementomanami,
a do tego chętnie łykają mity o superfoods.
Tymczasem pod ręką mamy to, co zdrowe,
lokalne i dużo tańsze **str. 5**

Kraj. Kadrowe
trzęsienie ziemi
w kierownictwie
Służby Ochrony
Państwa
str. 6

Świat. 13-latek
przepląnął cztery
kilometry. Uratował
swoją rodzinę
dryfującą na morzu
str. 7

SAMORZĄD KTO ILE DOSTAŁ W 2025 ROKU?

Takie były nagrody dla urzędników

Wojciech Lesner
Słupsk

**Po interpelacji radnego Kacpra
Morozu słupski ratusz ujawnił dane
dotyczące dodatkowej gratyfikacji
dla kierownictwa urzędu i nie
tylko. Nagrody, dodatki specjalne
i wynagrodzenia zmienne – to one
podniosły zarobki części urzędników
i prezesów miejskich spółek
w 2025 roku. Kto w Urzędzie Miejskim
w Słupsku otrzymywał dodatkowe
wynagrodzenia i na jakich zasadach?**

Radny Kacper Moroz wystąpił
do władz miasta o przedstawienie wy-
kazu nagród, premii i dodatków spe-
cjalnych, jakie w 2025 roku otrzymali
słupscy urzędnicy. W swojej interpe-

lacji domaga się podania szczegó-
wych kwot.

– Transparentność to nie tylko ha-
sło wyborcze, to codzienny obowią-
zek wobec podatników. Rok budżet-
towy 2025 został zamknięty, a wszelkie
dyspozycje płacowe za grudzień
– w tym ewentualne nagrody roczne
i premie – zostały zrealizowane. Czas
na weryfikację kosztów sprawowa-
nia władzy w Słupsku. Mieszkańcy
mają prawo wiedzieć, czy władza sa-
morządowa przyznaje sobie dodat-
kowe gratyfikacje – napisał Kacper
Moroz w swojej interpelacji.

„Szczególne zaangażowanie”
i „sumienne wykonywanie obowią-
zków” – tak w głównej mierze uzasad-
niano nagrody wypłacane w 2025
roku w Urzędzie Miejskim w Słup-
sku.

Zarówno pierwszy, jak i drugi za-
stępca prezydenta miasta – Marta Ma-
kuch i Beata Chrzanowska – w 2025
roku otrzymały po 7 tys. złotych na-
grody za „osiągnięcia w pracy zawo-
dowej polegające na sumiennym wy-
pełnianiu obowiązków służbowych,
sprawnym i terminowym wykonywa-
niu powierzonych zadań, doskonaleniu
sposobu wykonywania pracy, roz-
wijaniu własnej wiedzy i umiejęt-
ności zawodowych”.

Prezydent doceniła także osiągnię-
cia w pracy zawodowej sekretarza
miasta – Tomasza Czuczaka, oraz
skarbnik – Anny Gajdy, którzy otrzy-
mali po 6 tys. zł. Kolejne 1200 zł zo-
stało mu wypłacone za podniesienie
kwalifikacji zawodowych, czyli ukoń-
czenie studiów magisterskich.

Więcej str. 4

Od lewej: Marta Makuch, Beata Chrzanowska – wiceprezydentki Słupska, Anna Gajda – skarbnik miasta, Tomasz Czuczak – sekretarz miasta

FOT. KRZYSZTOF GŁOWINKOWSKI

Już w piątek: Puls i Tygodnik Regionów

● Andrzej Zborowski. Kochają go artyści, kocha publiczność. Nikt tak jak on nie zaprasza do słuchania muzyki

KALENDARIUM

5 LUTEGO POLSKA 1808

Cesarz Napoleon Bonaparte ratyfikował konwencję elbląską w sprawie granic Wolnego Miasta Gdańska.

1831

Armia rosyjska pod wodzą feldmarszałka Iwana Dybicza wkroczyła na teren Królestwa Polskiego w celu stłumienia powstania listopadowego.

1937

Na wniosek wicepremiera i ministra skarbu Eugeniusza Kwiatkowskiego Sejm RP przyjął plan budowy Centralnego Okręgu Przemysłowego.

1943

W Szczecinie i prowincji Pomorze Gestapo aresztowało pod zarzutem szpiegostwa na rzecz aliantów 40 katolików, w tym 11 księży.

1946

Weszła w życie umowa graniczna pomiędzy Polską a ZSRR z 16 sierpnia 1945 roku.

1947

Sejm Ustawodawczy wybrał Bolesława Bierut na urząd prezydenta Rzeczypospolitej.

1982

W Świdniku odbyła się pierwsza „manifestacja spacerowa” podczas emisji głównego wydania Dziennika Telewizyjnego.

2007

Zainaugurowano rejsy promów na trasie Świnoujście-Trelleborg (Szwecja).

ŚWIAT

1766

88-letni były król Polski i panujący książę Lotaryngii i Baru Stanisław Leszczyński doznał rozległych oparzeń w swym pałacu w Lunéville, gdy jego ubranie zapaliło się od iskry z kominka. Po długiej agonii zmarł 23 lutego.

1924

We francuskim Chamonix zakończyły się I Zimowe Igrzyska Olimpijskie.

1952

W Nowym Jorku na przejściach dla pieszych zamontowano pierwsze sygnały świetlne z napisem „Don't Walk”.

1971

Moduł księżycowy statku Apollo 14 z Alanem Sheperdem i Edgarem Mitchellem na pokładzie wylądował na Księżycu.

1989

Został zastrzelony Chris Gueffroy - ostatnia śmiertelna ofiara próby przekroczenia Muru Berlińskiego.

Intensywna terapia nie jest wszechmocna. COVID-19 unaoczniał granice medycyny

Mira Suchodolska
Rozmowa

z dr hab. n. med. Pawłem Andruszkiewiczem, z II Kliniki Anestezjologii i Intensywnej Terapii WUM.

Anestezjolog wciąż bywa postrzegany jako „lekarz od usypiania przed operacją”. To duże uproszczenie?

Ogromne. Pełna nazwa naszej specjalizacji - anestezjologia i intensywna terapia - dobrze oddaje jej zakres. Zajmujemy się nie tylko znieczuleniem do operacji i zabiegów, ale także intensywną terapią, leżeniem bólu, resuscytacją oraz szeroko rozumianą opieką okołoperacyjną. Co raz częściej mówi się wręcz o perioperative medicine, czyli kompleksowej opiece nad pacjentem przed zabiegiem, w jego trakcie i po nim. To jedna z ostatnich naprawdę holistycznych specjalizacji w medycynie.

Co to znaczy „holistyczna” w praktyce klinicznej?

W czasach coraz węższej specjalizacji lekarzy my musimy widzieć pacjenta jako całość. Chirurg skupia się na konkretnym narzędziu czy procedurze, a anestezjolog odpowiada jednocześnie za oddychanie, krążenie, świadomość, metabolizm oraz reakcję organizmu na stres i ból. Bez tej perspektywy współczesna medycyna po prostu by nie działała.

Bez anestezjologii istniałaby nowoczesna medycyna?

Nie. Bez skutecznego znieczulenia nie byłoby nowoczesnej chirurgii, transplantologii, kardiologii ani intensywnej terapii. Anestezjologia jest fundamentem bezpieczeństwa pacjenta, choć często pozostaje niewidoczna.

To stosunkowo młoda dziedzina.

W nowoczesnym sensie tak. Przełom nastąpił w połowie XIX wieku, gdy po raz pierwszy udało się skutecznie i w sposób kontrolowany pozbyć pacjenta świadomości podczas operacji. W 1846 roku amerykański dentysta Wil-

FOT. ARCHIWUM

Paweł Andruszkiewicz: - Sukces medycyny nie zawsze oznacza powrót do dawnego życia

liam T. G. Morton zaprezentował znieczulenie eterowe. Kilkanaście lat później chloroform spopularyzował się m.in. dzięki decyzji królowej Victorii, która zgodziła się na znieczulenie porodowe podane przez Johna Snowa. To był moment, w którym ból przestał być postrzegany jako nieunikniony element leczenia.

Pierwszymi „anestezjologami” byli stomatolodzy?

Tak. Anestezjologów jeszcze nie było. Znieczulenia wykonywali dentyści (tak ich wtedy nazywano), chirurdzy, często zakonnice pełniące funkcje pielęgniarskie. Stosowane środki były niestabilne, trudne do dawkowania i łatwopalne. Indukcja znieczulenia trwała długo i bywała burzliwa. Mimo to umożliwiły rozwój chirurgii jako dziedziny przyrodniczej, a nie brutalnego rzemiosła.

Kiedy nastąpił kolejny wielki przełom?

W XX wieku, wraz z narodzinami intensywnej terapii. Kluczowym momentem była epidemia polio w Kopenhadze w 1953 roku. Duński lekarz Bjorn Ibsen wprowadził wentylację mechaniczną przez tracheostomię, ratując setki pacjentów z niewydolnością oddechową. Kilka lat później Peter Safar uporządkował zasady resuscytacji krążeniowo-oddechowej, tworząc schemat

ABC, który do dziś obowiązuje na całym świecie.

Wtedy pojawiło się przekonanie, że medycyna może wszystko.

I to było złudzenie. Intensywna terapia ma szansę powodzenia wtedy, gdy niewydolność narządowa jest potencjalnie odwracalna. W Kopenhadze ratowano głównie młodych ludzi z porażeniem mięśni oddechowych, ale ze zdrowymi płucami. Tymczasem u pacjentów z wielochorobowością oraz zaawansowaną i nieodwracalną niewydolnością kluczowych funkcji narządowych te same narzędzia mogą jedynie przedłużać proces umierania.

Pandemia COVID-19 brutalnie to unaoczniała.

Tak. Wbrew krążącym w niektórych środowiskach opiniom to nie zastosowanie respiratoroterapii było przyczyną zgonów. Problemem była ciężka, często nieodwracalna choroba płuc i uogólnione uszkodzenie organizmu. Wiele osób uwierzyło wcześniej, że każdą niewydolność można odwrócić. COVID-19 przypomniał, że medycyna ma swoje granice.

Jednym z najtrudniejszych tematów w intensywnej terapii jest daremność leczenia.

To ogromne wyzwanie etyczne. Coraz częściej pytanie brzmi: „czy możemy jeszcze coś zrobić”, lecz: „czy dalsze leczenie przyniesie pacjentowi realną korzyść”. Jeśli pacjent jest przytomny, powinien współuczestniczyć w decyzjach. Jeśli nie - rozmawiamy z rodziną, próbując dociec, jaka byłaby jego wola. Chodzi o szacunek dla jakości życia, a nie o rezygnację z leczenia.

Intensywna terapia ma też swoją „drugą stronę”.

Coraz więcej wiemy o zespole po intensywnej terapii. Pacjenci często zmagają się z trwałym osłabieniem mięśni, zaburzeniami poznawczymi, depresją i zespołem stresu pourazowego. Dotyczy to również ich rodzin. Sukces

medycyny nie zawsze oznacza powrót do dawnego życia.

Anestezjologia bywa określana jako specjalizacja „od bezpieczeństwa”. Skąd to określenie?

Bo bezpieczeństwo pacjenta jest w centrum wszystkiego, co robimy. Anestezjologia jako jedna z pierwszych specjalizacji wprowadziła systemowe podejście do zapobiegania błędom: checklisty, standardy postępowania, analizę zdarzeń niepożądanych i szkolenia symulacyjne. Zostało to zapisane m.in. w Deklaracji Helsińskiej Bezpieczeństwa w Anestezjologii, która podkreśla, że bezpieczeństwo nie zależy od heroizmu jednostki, lecz od dobrze zaprojektowanego systemu.

Jaką rolę odgrywa dziś symulacja medyczna?

Kluczową. Pozwala trenować reakcje na rzadkie, ale krytyczne sytuacje, takie jak trudne drogi oddechowe czy nagłe zatrzymanie krążenia. Poprawia nie tylko umiejętności techniczne, ale też komunikację i współpracę w zespole.

Kontrowersje budzą pomysły rozdzielania anestezjologii i intensywnej terapii.

W niektórych krajach taki model istnieje, ale opiera się na wieloletnim, bardzo intensywnym szkoleniu. Wprowadzanie takich rozwiązań w Polsce „na skróty” budzi mój sprzeciw. Intensywna terapia to nie jest intensywna pulmonologia czy kardiologia, lecz opieka nad pacjentem z niewydolnością wielu narządów jednocześnie.

Podobnie dyskutowany jest także temat sedacji wykonywanej przez lekarzy innych specjalności.

Sedacja bywa postrzegana jako coś prostszego niż znieczulenie ogólne, a to nieprawda. Z sedacji płytkiej bardzo łatwo przejść w głęboką, a wtedy pacjent może przestać oddychać. Anestezjolog wie, jak to rozpoznać i jak natychmiast zareagować. Bez odpowiednich kompetencji,

które posiada wykształcony anestezjolog, ryzyko dla pacjenta dramatycznie rośnie.

Jak wygląda dziś kształcenie anestezjologów i intensywiści?

To jedno z najbardziej wymagających szkoleń w medycynie. Obejmuje szeroki zakres wiedzy: od farmakologii i fizjologii, przez neurologię, kardiologię i pulmonologię, po komunikację z pacjentem i jego rodziną. Tego nie da się nauczyć szybko ani „modułowem”.

Anestezjologów wciąż brakuje.

Mamy tu problem systemowy. To specjalizacja bardzo obciążająca: dyżury nocne, ogromna odpowiedzialność, praca w stresie. Jednocześnie mało widoczna społecznie. Bez rozwiązania problemów kadrowych trudno będzie utrzymać standardy bezpieczeństwa.

Jaką rolę odgrywa w waszej pracy rozmowa z pacjentem?

Coraz większą. Świadoma zgoda nie jest podpisem na formularzu, tylko procesem rozmowy. Pacjent ma prawo wiedzieć, jakie jest ryzyko, jakie są alternatywy i jakie mogą być konsekwencje leczenia - także te nieodwracalne.

Jak będzie wyglądała przyszłość anestezjologii?

To automatyzacja, personalizacja i sztuczna inteligencja. Coraz większą rolę odgrywa monitorowanie mózgu za pomocą EEG. Systemy tzw. zamkniętej pętli będą dostosowywać dawkowanie leków do zindywidualizowanych potrzeb znieczulanego pacjenta w oparciu o monitorowane parametry funkcji życiowych.

Czy sztuczna inteligencja może zastąpić anestezjologa?

Nie. Może być znakomitym narzędziem wspomagania decyzji, ale odpowiedzialność zawsze pozostanie po stronie lekarza. Anestezjologia uczy pokory wobec granic medycyny. I to się nie zmieni. PAP

nasz REGION

Zmiany w kolejowej taryfie Pomorza

Wojciech Lesner
Region

Samorząd województwa pomorskiego - organizator kolejowych przewozów regionalnych - poinformował o zmianach cen biletów w „taryfie pomorskiej”. Pasażerowie zapłacą więcej za podróż pociągami Polregio i SKM.

Zmiana cen dotyczy zarówno biletów jednorazowych jak i okresowych. Urząd marszałkowski podwyżki cen argumentuje m.in. wzrostem kosztów energii i pracy.

Jak przekazał samorząd województwa pomorskiego, poziom pokrycia kosztów uruchomienia pociągów przez Polregio i SKM przychodami ze sprzedaży biletów maleje i dziś wynosi ok 50 proc, a jeszcze kilka lat temu wynosił 70 proc.

- W ciągu sześciu lat dopłata z budżetu województwa do przewozów kolejowych wzrosła z 137 mln zł do prawie 400 mln zł - wylicza wicemarszałek województwa pomorskiego Leszek Bonna.

Nowe ceny biletów będą obowiązywać od 1 marca 2026 r. Zmieniają się zarówno ceny biletów jednorazowych, jak i miesięcznych. Cena najpopularniejszego biletu miesięcznego (na odległość 19-24 km) wynosić będzie 230 zł, zamiast 200 zł obecnie.

Okres ważności biletu za 10zł dla Seniora będzie skró-

cony z 6 miesięcy do 1 miesiąca. Nie zmieniają się za to ceny biletów sieciowych dobowych, trzydobowych oraz tych na przewóz psa czy roweru.

- Pomimo zmiany cen Taryfa Pomorska dalej będzie jedną z najbardziej korzystnych dla pasażerów taryf kolejowych w Polsce. Od 1 marca bilet miesięczny do 24 km kosztować będzie 230 zł. Dla porównania taki sam bilet w Kolejach Mazowieckich kosztuje 284 zł. A bilet jednorazowy w takim samym przedziale na Pomorzu będzie o prawie 3 złote tańszy niż na Mazowszu - przekonuje UM.

Podwyżka biletów na poszczególnych odcinkach waha się na poziomie 1-2 zł. Dla przykładu, bilet na odległość 19-24 kilometrów kosztować będzie od marca 11 zł (teraz 9,60 zł), z kolei bilet na przejazd w przedziale 41-50 km podrożeje o złotówkę i trzeba będzie zapłacić za niego 16 zł.

Zmiana cen dotyczy również biletów miesięcznych i w tym przypadku będzie bardziej odczuwalna. Na przykład, za bilet na odległość 41-50 km pasażer zapłaci 280 zł zamiast 245 zł.

Oczywiście, nadal obowiązują ustawowe ulgi przy zakupie poszczególnych biletów. Szczegółowe cenniki dla wszystkich rodzajów biletów będą opublikowane na stronie Polregio oraz PKP SKM w Trójmieście.

©©

REGION

Policję w Bytowie powiadomił kierowca ciężarówki, przekazując, że jego pojazd uległ awarii. Sytuacja miała miejsce w okolicy Półczna. Mróz sięgał niemal - 20 stopni, a mężczyzna nie wiedział, kiedy dotrze do niego pomoc drogowa. Do kierowcy szybko dotarli policjanci. 49-latek w radiowozie się ogrzał i bezpiecznie przeczekał trudną sytuację do momentu przyjazdu pomocy drogowej. **WF**

DYŻURNY GŁOSU
Wojciech Lesner
tel. 510 026 924

Na Czytelników czekamy w redakcji „Głosu Pomorza” w Słupsku przy ulicy H. Po-
bożnego 19 oraz pod adre-
sem poczty elektronicznej:
alarm@gp24.pl

Komendant przeszedł na emeryturę

oprac. Wojciech Frelichowski
Słupsk

Insp. Wojciech Jakubowski, komendant miejskiej policji w Słupsku przeszedł na emeryturę. Jego następcą został mł. insp. Leszek Głuchowski. Odchodzącego komendanta uroczystie pożegnano w Komendzie Miejskiej Policji w Słupsku.

Jak informuje Komenda Miejska Policji w Słupsku, ceremonia rozpoczęła się złożeniem meldunku I Zastępcy Komendanta Wojewódzkiego Policji w Gdańsku przez dowódcę uroczystości.

Zanim został odczytany rozkaz personalny o zwolnieniu ze służby insp. Wojciecha Jakubowskiego, który przeszedł na emeryturę, przedstawiono najważniejsze momenty przebiegu jego kariery zawodowej. Insp. Wojciech Jakubowski wstąpił w szeregi Policji w 1996 roku. W maju 2011 roku objął stanowisko zastępcy komendanta miejskiej policji w Słupsku, które pełnił do stycznia 2020 roku. 15 maja 2020 roku został mianowany komendantem powiatowym policji w Chojnicach. Funkcję tę pełnił do 28 sierpnia 2024 roku, kiedy wrócił do Słupska, gdzie powierzono mu obowiązki komendanta miejskiej policji w Słup-

Od prawej: insp. Wojciech Jakubowski i mł. insp. Leszek Głuchowski

sku. Służbę w Policji zakończył wczoraj, 3 lutego 2026 roku.

Po odczytaniu rozkazu personalnego ustępujący komendant uroczystie pożegnał się ze sztandarem słupskiej Policji i złożył meldunek o zdaniu obowiązków. I Zastępca Komendanta Wojewódzkiego Policji w Gdańsku insp. Anna Kos oraz zaproszeni goście podziękowali insp. Wojciechowi Jakubowskiemu za współpracę i wspólne działania na rzecz bezpieczeństwa i porządku pu-

blicznego. Życzyli mu wszelkiej pomyślności w realizacji przyszłych planów i zamierzeń. Insp. Wojciech Jakubowski podkreślił wysoki poziom realizacji przedsięwzięć na rzecz bezpieczeństwa w Słupsku i powiecie słupskim, na co wpływ miała merytoryczną współpraca z innymi służbami oraz samorządem.

Podczas uroczystości odczytano rozkaz personalny komendanta wojewódzkiego policji w Gdańsku dotyczący powie-

rzania obowiązków na stanowisku komendanta miejskiej policji w Słupsku mł. insp. Leszekowi Głuchowskiemu - dotychczasowemu komendantowi powiatowemu policji w Lęborku. Nowy komendant złożył meldunek obecnej na wydarzeniu I zastępcy komendanta wojewódzkiego Policji Gdańsku. Pani Komendant pogratiowała mł. insp. Leszekowi Głuchowskiemu podkreślając jego duże doświadczenie i zaangażowanie, życząc jednocześnie powodzenia oraz dalszych sukcesów na nowej drodze zawodowej.

Mł. insp. Leszek Głuchowski pełnił już służbę w Komendzie Miejskiej Policji w Słupsku. Do 2024 roku był komendantem Komisariatu Policji w Słupsku, a następnie objął stanowisko komendanta powiatowego Policji w Lęborku.

W wydarzeniu udział wzięli I zastępca komendanta wojewódzkiego Policji w Gdańsku insp. Anna Kos, zastępca komendanta wojewódzkiego Policji w Gdańsku insp. Alina Majchrzak, komendanci Szkoły Policji w Słupsku, komendanci miejscy i powiatowi garnizonu pomorskiego i zachodniopomorskiego, kadra kierownicza słupskiej Policji, samorządowcy, przedstawiciele współpracujących służb, a także inni zaproszeni goście. ©©

FOT. ARCHIWUM

FOT. KMP SŁUPSK

REKLAMA

0011465072

OGLĄDAJ

TVP | info

DOWIEDZ SIĘ WIĘCEJ
WWW.TVP.INFO/POLSKANATAK

ORGANIZATORZY AKCJI

Nagrody i dodatki dla urzędników. Kto i ile dostał w 2025 roku?

Wojciech Lesner
Temat z pierwszej strony

Po interpelacji radnego Kacpra Moroz magistral ujawnił dane dotyczące dodatkowej gratyfikacji dla kierownictwa urzędu i nie tylko. Kto w Urzędzie Miejskim w Słupsku otrzymywał dodatkowe wynagrodzenia i na jakich zasadach?

Wyższe kwoty dotyczyły tzw. dodatków specjalnych, wypłacanych co miesiąc. Np. wiceprezydent Marta Makuch od stycznia do grudnia 2025 pobierała dodatek w wysokości 6410 zł „z tytułu okresowego zwiększenia obowiązków służbowych”, które polegały na koordynacji i nadzorze m.in. nad słupskimi inwestycjami - kontynuacją budowy ringu miejskiego czy Starego Rynku.

Podobną gratyfikację (ale o około tysiąc złotych mniejszą) otrzymała Beata Chrzanowska za m.in. za „nadzór procesem sprzedaży mieszkań we wspólnotach mieszkaniowych” czy „koordynację rozszerzenia zakresu działań Słupskiego Centrum Usług Wspólnych”. Dodatki otrzymali również skarbnik (6192 zł miesięcznie od stycznia do listopada oraz 8500 zł od listopada do grudnia) - również z tytułu „okresowego zwiększenia obowiązków

służbowych” (należały do nich m.in. nadzór nad zarządzaniem długiem miasta, czy projektami realizowanymi przy wsparciu funduszy z Unii Europejskiej). Z kolei sekretarz miasta za „dodatkowe zadania” związane z procesem poszerzenia granic Słupska otrzymywał dodatkowo 1800 zł od stycznia do grudnia.

Nagrody dla pełnomocników i dyrektorów

W odpowiedzi na interpelację radnego Kacpra Moroz znalazły się także informacje dotyczące pełnomocników prezydenta. W 2025 roku funkcjonowało sześć takich stanowisk, obsadzonych na podstawie umów o pracę. Łączna kwota nagród wypłaconych tej grupie pracowników ratusza wyniosła niemal 29 tysięcy złotych.

Nagrody trafiły również do dyrektorów wydziałów Urzędu Miejskiego. Wśród osób składających oświadczenia majątkowe wypłacono w 2025

„Szczególne zaangażowanie” i „sumienne wykonywanie obowiązków” – tak uzasadniano nagrody wypłacane w ratuszu w 2025 roku

W 2025 r. słupski ratusz przeznaczył na nagrody dla urzędników magistratu oraz szefów jednostek podległych prawie 500 tys. zł

roku blisko 50 tysięcy złotych. Dominowały nagrody w wysokości 5-5,5 tysiąca złotych, przyznawane za „osiągnięcia w pracy zawodowej”.

Jeszcze wyższa suma trafiła do dyrektorów i kierowników nieskładających oświadczeń majątkowych. W tej grupie łączna wartość nagród przekroczyła 72 tysiące złotych. Również w tym przypadku głównymi powodami wypłat były standardowe uzasadnienia

związane z rzetelnym wykonywaniem obowiązków, podnoszeniem kwalifikacji oraz udziałem w dodatkowych projektach.

Nagrody dla prezesów

Z dokumentu udostępnionego przez Urząd Miejski wynika, że w 2025 roku prezesi i członkowie zarządów większości miejskich spółek otrzymali wysokie wynagrodzenia zmienne, wypłacane obok pensji zasadniczej. Najwyższe wy-

nagrodzenie zmienne wypłacił prezesowi Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej - blisko 67 tysięcy złotych. Nie wiele mniej otrzymała prezes

Łączna kwota nagród wypłaconych pełnomocnikom prezydenta Słupska wyniosła niemal 29 tysięcy złotych

spółki Trzy Fale - ponad 61 tysięcy złotych. Wysokie dodatki trafiły również do prezesów Wodociągów Słupsk, Miejskiego Zakładu Komunikacji oraz Przedsiębiorstwa Gospodarki Mieszkaniowej.

Urząd Miejski w Słupsku wyjaśnia, że wypłaty te wynikają z zapisów kontraktów menedżerskich i są uzależnione od realizacji określonych celów finansowych oraz organizacyjnych.

- Zgodnie z zawartymi umowami o świadczenie usług zarządzania, wynagrodzenie członków zarządu składa się z wynagrodzenia stałego i wynagrodzenia zmiennego, stanowiącego wynagrodzenie uzupełniające za rok obrotowy spółki i jest wypłacane ze środków własnych tych podmiotów w roku następującym po danym roku obrotowym (w 2025 r. za 2024 r.) - wyjaśnia Tomasz Czuczak, sekretarz miasta, w odpowiedzi na zapytanie radnego Moroz.

Przy stanowisku prezydent Krystyny Danileckiej-Wojewódzkiej nie widnieje żadna kwota dotycząca nagród - zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa prezydent nie może bowiem otrzymywać jakichkolwiek nagród. Jedynym jej wynagrodzeniem jest to wynikające z uchwały Rady Miejskiej. ©©

Rozpoczęły się prace kolejowe w Kobylnicy. Będą utrudnienia dla pieszych i kierowców

Wojciech Lesner
Słupsk

W lutym kierowców i pieszych w Kobylnicy czekają zmiany w organizacji ruchu. W związku z modernizacją linii kolejowej nr 202 przebudowane zostaną przejazdy kolejowe na ul. Witosa i ul. Kolejowej, co oznacza ich czasowe zamknięcie.

Ruch pociągów w Kobylnicy został wstrzymany do 13 czerwca, a na wspomnianych przejazdach kolejowych sygnalizacja świetlna zostanie wyłączona oraz zamontowane zostaną znaki B-20 „STOP”. Gmina Kobylnica apeluje do kierowców o zachowanie szczególnej ostrożności ze względu na przejazdy ciężkiego sprzętu.

Kolejne zmiany dla kierowców zaczną obowiązywać pod koniec lutego. Od 27 lutego do 15 marca planowane jest całkowite zamknięcie dla ruchu kołowego i pieszego przejazdu kolejowego na ul. Kolejowej.

- Wprowadzony zostanie tymczasowy objazd prowadzący przez ulice Główna - Witosa - Stefczyka/Szczecińska - Szczypińskiej - Kilińskiego - informuje Gmina Kobylnica.

Od 16 marca do dnia 04 maja planowane jest całkowite zamknięcie dla ruchu kołowego i pieszego drugiego przejazdu kolejowego - na ul. Witosa. W tym przypadku, wprowadzony zostanie tymczasowy objazd prowadzący ulicami Główna - Kolejowa - Kilińskiego - Szczypińskiej - Stefczyka/Szczecińska.

Z kolei od 5 maja do 18 września planowane jest całkowite zamknięcie skrzyżowania ulic Kolejowej i Kilińskiego.

Zmiany w organizacji ruchu zaplanowane w Kobylnicy wynikają z prac prowadzonych przez Polskie Linie Kolejowe. Nowością dla pasażerów ma być m.in. kolejny peron na stacji w Kobylnicy, przy którym mają zatrzymywać się pociągi jadące linią 202 (Słupsk w kierunku Sławna).

- Realizowane będą kolejne prace odbywające się w ramach modernizacji stacji Słupsk, w tym kompleksowa przebudowa torów na liniach nr 202 i 405 na odcinku Słupsk - Kobylnica Słupska, budowa nowego peronu przy linii nr 202 na przystanku Kobylnica Słupska, przebudowa dwóch przejazdów kolejowo - drogowych

na terenie gminy Kobylnica, budowa nowej sieci trakcyjnej oraz montaż nowych urządzeń systemu sterowania ruchem kolejowym - wymienia Przemysław Zieliński z biura prasowego PKP PLK.

Przypominamy, że od 1 lutego ruch pociągów ze Słupska w kierunku Sławna został wstrzymany, obowiązuje zastępcza komunikacja autobusowa. Powodem są prace modernizacyjne prowadzone przez Polskie Linie Kolejowe. Utrudnienia potrwają do połowy czerwca. Jak informuje PKP, wstrzymanie ruchu pociągów na wskazanych odcinkach jest niezbędne, aby można było przeprowadzić zaplanowaną modernizację torów kolejowych na zachód od Słupska. ©©

0011474235

Z głębokim żalem żegnamy
Nestora Usteckich Lekarzy Dentystów
Jana Siedzika
specjalistę stomatologii zachowawczej i organizacji ochrony zdrowia.
Wyrazy szczerzego współczucia **Rodzinie**
składają lekarze z Delegatury Słupskiej
Okręgowej Izby Lekarskiej w Gdańsku

0011474132

Wyrazy szczerzego żalu i współczucia
Rodzinie
w związku ze śmiercią
śp
Jolanty
Pajączkowskiej
byłego Kierownika Inspektoratu ZUS w Łęborku
składają
Dyrekcja i pracownicy
Oddziału ZUS w Słupsku oraz Inspektoratu w Łęborku

Na potęgę łykamy suplementy i mity o superżywności

Małgorzata Oberlan
malgorzata.oberlan@polskapress.pl

Polacy są lekomanami i suplementomanami, a do tego chętnie łykają mity o superfoods; im bardziej egzotyczne, tym „lepsze”. A tymczasem pod ręką mamy to, co zdrowe, lokalne i dużo tańsze

W okresie jesienno-zimowym wielu z nas na hurra postanawia zbudować odporność. Łatwiej iść na skróty, więc od listopada rzucamy się na suplementy i rozmaite superfoods (superżywność) z wiarą, że szybko zbudujemy tarczę ochronną przed grypami, przeziębieniami, wirusami.

Trzeźwiące nasze zapędy głosy lekarzy i dietetyków, przypominających, że zdrowie to kwestia codziennych wyborów i nawyków, tradycyjnie puszczamy mimo uszu. Kto się z tego cieszy? Cała branża sprzedająca suplementy oraz marketingowo wypromowane superfoods. O tej porze roku ma prawdziwe żniwa...

Suplementy i mity o superżywności

– To jest naprawdę ogromny biznes, bo Polacy są lekomanami i suplementomanami – mówił niedawno PAP dr Jerzy Kosikowski z Naczelnej Izby Lekarskiej.

Słowa te padły w kontekście pseudomedycznej działalności, którą w Polsce prowadzi od kilku do kilkunastu tysięcy osób lub podmiotów, i związanej z tym potrzeby ustanowienia tzw. lex szarlatan. Znajdują odzwierciedlenie w danych, które od lat pokazują zamiłowanie rodaków do samodzielnego aplikowania sobie leków i suplementów.

Polacy na suplementy diety wydają niemal 8 mld zł rocznie.

Przy swoim stoisku Filip Malinowski, założyciel Fundacji Zdrowego Życia w Toruniu, organizator Wolnego Jarmarku Toruńskiego, warsztatów zielarskich, szef „Chwast Prast Vegetarian Bistro”

Regularnie sięga po nie aż trzy czwarte dorosłych. Tymczasem, zdaniem ekspertów, nie tylko nadmiar leków jest szkodliwy, ale i nadmiar suplementów, zwłaszcza tych niepotrzebnych i przyjmowanych w niekontrolowany sposób.

Z analiz rynku wynika, że 40 proc. Polaków przyjmuje suplementy diety codziennie, a 35 proc. stosuje równocześnie kilka rodzajów. To oznacza, że po takie środki regularnie sięga aż trzy czwarte dorosłych rodaków. Wielu bez żadnych konsultacji z lekarzem czy farmaceutą; bez wiedzy o ich skutkach ubocznych, granicy przedawkowania, możliwych interakcjach.

Na potęgę łykamy także mity o zagranicznych superfoods. Jagody camu-camu, miechunka peruwiańska, acerola, maca peruwiańska, baobab, spirulina, chlorella – takie egzotyczne i drogie produkty wydają się wielu Polakom sekretem zdrowia. Pół biedy, jeśli majątek wydajemy na takie cuda dobrego pochodzenia. Nierzadko jednak dajemy się nabrać...

Tu warto wyjaśnić, że termin superfoods to hasło wypromowane marketingowo.

Generalnie dotyczy produktów o tzw. wysokiej gęstości odżywczej, bogatych w witaminy, antyoksydanty, minerały. I chociaż toplista superfoods zmienia się wraz z trendami, łączy je wspólny mianownik: wysokie stężenie składników odżywczych i przypisywane im korzyści zdrowotne, często większe, niż wynikałoby to z samego składu.

Taka kombinacja naukowych badań, chwytliwego marketingu i błyskawicznego rozprzestrzeniania informacji sprawia, że co chwila modny staje się nowy „cudowny” produkt. A my lubimy wierzyć, że np. łykając przez dwa tygodnie codziennie jagody camu-camu rodem z Brazylii, reklamowane jako owoce z cudownie wysokim stężeniem witaminy C, budujemy odporność na zimę...

Na pochwałę buraka i miodu, czyli zdrowie mamy pod ręką

A tymczasem nać zielonej pietruszki, czarna porzeczka, papryka czy dzika róża, czyli nasze polskie produkty, to identyczne bomby witaminy C, co promowane superfoods zza oceanów. Kiszonka kapusta czy ogórki, z dobrego źródła, więcej dobrego uczynią nam swoimi probiotycznymi właściwościami niż modne teraz koreańskie kimchi zamknięte w słoiku z terminem ważności na sto lat.

Jak budować odporność z tego, co lokalne, zdrowe i niedrogie? Filip Malinowski, założyciel Fundacji Zdrowego Życia w Toruniu, organizator Wolnego Jarmarku Toruńskiego, szef swojego „Chwast Prast Vegetarian Bistro” i chodząca wegeencyklopedia, ma kilka typów.

– Po pierwsze miody, np. takie jak oferowane na toruńskim Wolnym Jarmarku przez gospodarstwo „Pasieki Miody Jakubowe”. Ten wystawca ma 400 uli, a miody zróżnicowane. Zna

ich właściwości jak mało kto, a zawsze służy radą. W ofercie ma też znany od XII w. zbiteń, czyli wschodniosłowiański napój na bazie gotowanego miodu, wody i przypraw korzennych. Ceniony jest od wieków za swoje właściwości rozgrzewające, wspomagające walkę z przeziębieniem i grypą. Profilaktycznie natomiast – kiedy jesteśmy zdrowi – zaleca się spożywanie miodu surowego, nieprzegrzewanego – mówi Filip Malinowski.

Wybitnie odporność podnieść nam mogą także zakwasy. Organizator jarmarku na swoim stoisku w ofercie ma zakwasy z chili oraz buraczany. Pierwszy

łączy w sobie rozgrzewające i obniżające cholesterol cenne właściwości kapsaicyny z probiotycznym działaniem żywego, niepasteryzowanego napoju.

– Zakwas z buraków natomiast ceniony jest za poprawianie parametrów krwi (żelazo). Nasz jest żywy, niepasteryzowany, a zatem ma pełną gamę właściwości – podkreśla Malinowski.

Oczywiście, kiszonki, miody, zbiteń, zakwas z buraków i inne lokalne produkty budujące naszą odporność najlepiej łączyć na stałe do diety. Koniecznie też zwracać trzeba uwagę na to, kto i jak produkt wytworzył. – Wspo-

mniany choćby zakwas buraczany, sprzedawany w niektórych sklepach, jest pasteryzowany. To pozbawia go części cennych wartości odżywczych i warto mieć tego świadomość. Generalnie źródło pochodzenia każdej żywności po prostu jest ważne – podkreśla Malinowski.

Zorientowani odwiedzają na targowiskach ulubionych dostawców i tam zaopatrują się w warzywa, owoce, miody, przyprawy. Dobrym miejscem są też stragany czy (już na wymarcu, ale istniejące) tradycyjne sklepy, tzw. warzywniaki. Wiele ofert takich produktów można też znaleźć w sklepach internetowych. © P

REKLAMA

0011473132

Słupsk

OGŁOSZENIE Prezydenta Miasta Słupsk

o przeprowadzeniu konsultacji społecznych dotyczących projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Na podstawie art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 i poz. 1436), na podstawie §23 Słupskiego Regulaminu Konsultacji Społecznych, stanowiącego załącznik do uchwały nr XXI/238/16 Rady Miejskiej w Słupsku z 27 stycznia 2016 r. w sprawie przyjęcia Słupskiego Regulaminu Konsultacji Społecznych (Dz. U. Woj. Pom. z 2016 r. poz. 1139; z 2020 r. poz. 5275) oraz na podstawie art. 8h i art. 8i w związku z art. 17 pkt 11 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130, poz. 1907 i poz. 1940; z 2025 r. poz. 527, poz. 680, poz. 1668, 1847; z 2023 r. poz. 1688), Uchwały nr XXXII/387/16 Rady Miejskiej w Słupsku z dnia 30 listopada 2016 r. w sprawie przystąpienia do opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Strefa Zachód” w Słupsku, zawiadamiam o przeprowadzeniu konsultacji społecznych dotyczących

projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Strefa Zachód” w Słupsku

w dniach od 6 lutego do 6 marca 2026 roku, w formach:

– udostępnienia w formie papierowej projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Strefa Zachód”, w siedzibie Wydziału Polityki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Słupsku (**Plac Zwycięstwa 1 – Mały Ratusz, pokój 105**) oraz w formie elektronicznej w Biuletynie Informacji Publicznej Miasta Słupsk na zakładce Planowanie Przestrzenne, na stronie internetowej Miasta Słupsk i na stronie internetowej <http://slupsk.konsultacjejst.pl/>;

– zgłaszania uwag do ww. projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, za pomocą formularza konsultacyjnego, stanowiącego załącznik nr 2 do zarządzenia 68/PP/2026 z dnia 2 lutego 2026 r., który należy wypełnić i złożyć w wersji papierowej w Wydziale Polityki Przestrzennej UM w Słupsku (Plac Zwycięstwa 1, Mały Ratusz, pokój 101), bądź opatrzyć podpisem kwalifikowanym i wysłać w wersji elektronicznej na adres: wpp@um.slupsk.pl, w terminie do **6 marca 2026 roku**;

– ankiety konsultacyjnej w formie elektronicznej dostępnej na stronie <http://slupsk.konsultacjejst.pl/>;

– spotkania otwartego z interesariuszami, które odbędzie się w dniu **17 lutego 2026 roku** w godzinach **15:30–17:30** w siedzibie Słupskiego Centrum Organizacji Pozarządowych i Ekonomii Społecznej (SCOPIES) przy ulicy Niedziałkowskiego 6 w Słupsku;

– dyżuru projektanta, który odbędzie się w dniu **24 lutego 2026 roku** w godzinach **15:30–17:30** w siedzibie Słupskiego Centrum Organizacji Pozarządowych i Ekonomii Społecznej (SCOPIES) przy ulicy Niedziałkowskiego 6 w Słupsku.

Składający uwagi do projektu aktu planowania przestrzennego podaje swoje imię i nazwisko albo nazwę oraz adres zamieszkania albo siedziby oraz adres poczty elektronicznej, o ile taki posiada, a także wskazuje, czy jest właścicielem lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości objętej uwagą, oraz może podać dodatkowe dane do kontaktu, takie jak adres do korespondencji lub numer telefonu.

Jednocześnie, na podstawie art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.04.2016 r. informuję:

1. Twoje dane przetwarzamy w celu wskazanym w art. 6 pkt 1 lit. c rozporządzenia.
2. Administratorem Twoich danych osobowych jest Prezydent Miasta Słupsk, 76-200 Słupsk, pl. Zwycięstwa 3, e-mail: urzed@um.slupsk.pl, tel. 59 84 88 300.
3. Szczegółowe informacje dostępne są w siedzibie Urzędu Miejskiego, pl. Zwycięstwa 1, pokój 105.
4. Kontakt z Inspektorem Ochrony Danych: iod@um.slupsk.pl.

WARTO WIEDZIEĆ

Jesteśmy zapażrzeni w celebrytów. A oni na tym zarabiają. Dużą rolę w promowaniu suplementów diety odgrywają celebryci i influencerzy. O tym, że tylko dzięki diecie i suplementacji zaleczyła Hashimoto (przewlekłą chorobę autoimmunologiczną) przekonywała w maju ub.r. swoich fanów Doda. Główny Inspektor Farmaceutyczny zdecydował się wówczas złożyć zawiadomienie do prokuratury o możliwości popełnienia przestępstwa.

– Ta kula śniegowa toczy się od dawna, bo suplementy są sprzedawane przez celebrytki od lat, a teraz się po prostu okazało, że to jest naprawdę ogromny biznes – komentował dr Jerzy Kosikowski z Naczelnej Izby Lekarskiej (dla PAP).

Akcja wokalistki towarzyszyła promowaniu przez nią jej autorskiej serii suplementów. Oczywiście to tylko przykład – podobnie sprzedają „zdrowie” także inni celebryci.

POLSKA i ŚWIAT

KRÓTKO

MEN

Mniej szkół z odwołanymi lekcjami

„Z powodu niskich temperatur zajęcia odwołano w 173 szkołach. W części placówek dyrektorzy organizują nauczanie zdalne oraz zajęcia opiekuńcze. W woj. śląskim zamknięcie szkół nie wynika z warunków pogodowych, lecz z awarii pieca” – poinformowało MEN w środę na portalu X.

Podano, że szkoły zamknięto w dziewięciu województwach: pomorskim - 114 szkół, mazowieckim - 26, warmińsko-mazurskim - 10, podlaskim - 9, wielkopolskim - 7, śląskim - 3,

lubelskim - 2, świętokrzyskim - 1 i podkarpackim - 1.

Liczba szkół, w których odwołano zajęcia, zmniejszyła się. We wtorek po południu MEN informowało o 585 szkołach, w których z powodu niskiej temperatury odwołano zajęcia. Najwięcej było ich na Mazowszu - 230 i w woj. pomorskim - 156.

Zgodnie z rozporządzeniem ministra edukacji w pomieszczeniach, w których odbywają się zajęcia, temperatura powinna wynosić co najmniej 18 stopni Celsjusza.

WARSZAWA

Spotkanie dla dobra zwierząt

FOT. KANCELARIA PREZYDENTA RP

W Pałacu Prezydenckim odbyło się spotkanie prezydenta oraz jego żony z piosenkarką Dorotą Rabczewską, dziennikarzem Krzysztofem Stanowskim, a także posłem Lewicy Łukaszem Litewką. Para prezydencka rozmawiała ze swoimi gośćmi o sytuacji prywatnych schronisk dla zwierząt w Polsce.

ŚLĄSK

Udaremnili przerzut marihuany

Policjanci z Ząbkowic Śląskich udaremnili przerzut do Polski 59 kg marihuany. Zatrzymali w tej sprawie 32-letniego mieszkańca woj. opolskiego. Odpowiadał za odbiór przesyłki z jednego z krajów Unii Europejskiej. Sprawa jest rozwojowa.

Do zatrzymania doszło podczas odbioru przesyłek przez podejrzanego. 32-latek

był pod stałą obserwacją policjantów z Ząbkowic Śląskich zwalczających przestępstwa narkotykowe.

Do zatrzymania doszło 29 stycznia w jednej z miejscowości powiatu dzierżoniowskiego.

Sąd na wniosek prokuratora zgodził się na aresztowanie podejrzanego na trzy miesiące. Grozi mu do 10 lat więzienia.

WARSZAWA

Poprawę swojej sytuacji zawodowej deklaruje 26 proc. pracowników, mniej o 5 punktów procentowych niż przed rokiem – wynika z badania Antal. Najbardziej poprawę swojej sytuacji zawodowej deklarują pracownicy logistyki (20 proc.), sprzedaży (24 proc.) i wyższej kadry zarządzającej (23 proc.). Coraz lepsze warunki pracy odnotowali pracownicy marketingu (31 proc.), inżynierii (38 proc.) i prawnicy – połowa ankietowanych w tej grupie.

Grzegorz Kuczyński
Warszawa

Kadrowe trzęsienie ziemi w kierownictwie Służby Ochrony Państwa. Stanowiska tracą kolejni dyrektorzy i ich zastępcy, a sam szef SOP jest od kilkunastu dni zawieszony.

Jeden z dyrektorów zarządów Służby Ochrony Państwa oraz jeden z zastępców dyrektora mogą stracić stanowiska – poinformował RMF FM. To samo ma czekać funkcjonariusza SOP, który ujawniał wrażliwe informacje dotyczące osób chronionych. We wtorek pojawiła się informacja o odwołaniu czterech dyrektorów i jednego zastępcy.

Jak dowiedział się RMF FM, szef SOP ma zdecydować o odejściu zawieszonoego funkcjonariusza, który miał postępowanie dyscyplinarne w związku z nagraniami sporządzonymi przez jego partnerkę. Podczas rozmów zarejestrowanych przez kobietę mężczyzna ujawniał wrażliwe informacje dotyczące osób chronionych, m.in. o ich miejscach zamieszkania.

Funkcjonariusz został zawieszony po tym, jak zarzucano mu „naruszenie etyki funkcjonariusza SOP”. Postępowanie wyjaśniające w tej sprawie było prowadzone od października ubiegłego roku, a następnie wszczęto wo-

FOT. BARTEK SYTA

MSWiA informuje, że seria odwołań to efekt wcześniej przeprowadzonego audytu

bec niego postępowanie dyscyplinarne. Funkcjonariusz SOP sam zadeklarował odejście ze służby, aby uniknąć zwolnienia dyscyplinarnego.

Funkcjonariusza miała nagrywać jego partnerka, którą jest znaną w Warszawie adwokatka. Mężczyźnie zarzucono złamanie zasad etyki funkcjonariusza SOP, ale też pojawiła się informacja, że kierował groźbą pod adresem dziennikarza.

TV Republika podaje, że dotarła do nagrania rozmowy, w trakcie której oficer opowiadał o planach brutalnego zabójstwa dziennikarza stacji Piotra Niszto-ra. Miało się to stać po krytycznym artykule na te-

”

Koniec układu Norwy START nie pogarsza światowego bezpieczeństwa, bo od jakiegoś czasu nie jest on przestrzegany

Artur Kacprzyk, analityk PISM

stracą kolejne osoby. Decyzję o odwołaniach podjął pełniący obowiązki komendanta SOP płk Tomasz Jackowicz. Ma to związek z audytem zleconym w tej formacji, który – jak podkreśliła Gałęcka – jest miazdzący.

- Tak jak zapowiedział minister Kierwiński, każdą nieprawidłowość będziemy wypalać gorącym żelazem. Na tym nie koniec, są już przygotowane kolejne odwołania – dodała rzeczniczka MSWiA.

Wcześniej, 20 stycznia, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji poinformowało o wszczęciu postępowaniu dyscyplinarnego wobec komendanta Służby Ochrony Państwa. Gen. Radosław Jaworski został zawieszony w pełnieniu czynności służbowych, a jego obowiązki przejął dotychczasowy zastępca komendanta SOP płk Tomasz Jackowicz.

Sprawa miała związek z kradzieżą auta należącego do rodziny premiera Donalda Tuska, do której doszło we wrześniu ubiegłego roku. Po kradzieży auta zwolnieni ze stanowiska zostali dyrektor i wicedyrektor biura ochrony premiera, a szef SOP-u gen. Radosław Jaworski najpierw poszedł na zaległy urlop, a następnie wziął zwolnienie lekarskie. W związku z tą sytuacją szef MSWiA Marcin Kierwiński poprosił o raport i informacje ze strony Służby Ochrony Państwa. PAP

Ministerstwo Sprawiedliwości chce Karty Rodziny Mundurowej także dla Służby Więziennej

Oprac. Anna Nagel
Warszawa

Według wiceszefowej MS Marii Ejchart wyłączenie tej formacji z ustawy narusza zasadę równego traktowania służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo państwa.

W sprawie uwzględnienia Służby Więziennej w projekcie ustawy o Karcie Rodziny Mundurowej – jak poinformowała na swojej stronie internetowej

ministerstwo – Ejchart zwróciła się z opinią do przewodniczącego Rady Dialogu Społecznego dr. Jana Klimka.

„Z pełnym przekonaniem wspieramy postulaty dotyczące objęcia funkcjonariuszy Służby Więziennej zapisami ustawy o Karcie Rodziny Mundurowej. Działamy na rzecz tej formacji, ponieważ praca funkcjonariuszy Służby Więziennej jest niezwykle odpowiedzialna i ma kluczowe znaczenie dla bezpieczeństwa państwa oraz

porządku publicznego” – podkreśliła Ejchart. Zwróciła uwagę, że wyłączenie Służby Więziennej z ustawy o Karcie Rodziny Mundurowej jest nieuzasadnione. „Równe traktowanie wszystkich służb wykonujących zadania na rzecz bezpieczeństwa państwa powinno być standardem, a nie wyjątkiem” – oceniła wiceszefowa MS.

Resort zwrócił uwagę, że projekt ustawy o Karcie Rodziny Mundurowej, który obec-

nie znajduje się na początkowym etapie prac sejmowych, obejmuje przywilejami funkcjonariuszy formacji mundurowych podległych ministrowi obrony narodowej oraz ministrowi spraw wewnętrznych i administracji. Według Ministerstwa Sprawiedliwości podobne rozwiązania powinny zostać zaproponowane również dla funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej oraz członków ich rodzin. PAP

Tragedia u wybrzeży greckiej wyspy Chios. Zginęło co najmniej 15 osób

Kazimierz Sikorski
Grecja

15 osób zginęło w zderzeniu łodzi motorowej z migrantami i jednostki patrolowej straży przybrzeżnej. 14 ciał wyciągnięto z wody, a kolejna kobieta zmarła w szpitalu.

Do potwornej tragedii doszło u wybrzeży wyspy Chios w Grecji. Incydent spowodował akcję poszukiwawczo-ratowniczą na okolicznych wodach. Łodzie patrolowe i nurkowie przeszukiwali morze, a helikopter przelatywał w poszukiwaniu ocalałych.

Poszukiwania trwają

Greckie władze podały, że nie wiadomo, ile dokładnie osób było na pokładzie moto-

rówki, co skłoniło do poszukiwań potencjalnie zaginionych pasażerów.

Nie ujawniono dodatkowych szczegółów dotyczących okoliczności zderzenia.

Stan alarmowy w szpitalu

Michalis Giannakos, szef związku zawodowego pracowników greckich szpitali publicznych, ujawnił, że personel w placówce na Chios postawiono w stan najwyższej gotowości, aby poradzić sobie z nagłym wzrostem liczby ofiar i jest przygotowany na ewentualne przybycie kolejnych.

W wypowiedzi dla greckiej stacji telewizyjnej Open TV Giannakos powiedział, że kilku rannych wymagało pilnej interwencji chirurgicznej.

Do zderzenia łodzi z migrantami z jednostką strażniczą doszło nocą

Początek rozmów USA, Rosji i Ukrainy w Abu Zabi

Grzegorz Kuczyński
Abu Zabi

W stolicy Zjednoczonych Emiratów Arabskich ruszyła kolejna tura trójstronnych rozmów w sprawie pokoju w Ukrainie.

Ukraińska delegacja przybyła do stolicy Zjednoczonych Emiratów Arabskich, Abu Zabi, gdzie rozpoczęła pierwsze spotkania w formacie trójstronnym - Ukraina, USA i Rosja - po informował główny ukraiński negocjator, sekretarz Rady Bezpieczeństwa Narodowego i Obrony Rustem Umierow. Rozmowy mają trwać dwa dni.

„Proces negocjacyjny zaczął się w formacie trójstronnym - Ukraina, Stany Zjednoczone i Rosja. Następnie odbędą się prace w oddzielnych grupach według (poszczególnych) zagadnień, po czym planowana jest ponowna wspólna koordynacja stanowisk” - napisał Umierow w komunikatorze Telegram. Informację przekazał też na portalu X.

Oprócz Umierowa w skład ukraińskiej delegacji wchodzi: szef Biura Prezydenta Kyryło Budanow i jego pierwszy zastępca Serhij Kyslycia, przewodniczący parlamentarnej frakcji partii Sługa Narodu Dawyd Arachamija, szef Sztabu Generalnego Sił Zbrojnych Ukrainy Andrij Hnatow oraz doradca Biura Prezydenta Ukrainy Ołeksandr Bewz.

23-24 stycznia odbyła się pierwsza runda spotkań (na zdjęciu). Wczoraj rozpoczęła się kolejna

Według Umierowa prace w Zjednoczonych Emiratach Arabskich będą składały się z dwóch części. Jak poinformo-

Proces negocjacyjny w Abu Zabi zaczął się w formacie trójstronnym - Ukraina, Stany Zjednoczone i Rosja

wał, przewidziano spotkanie dwustronne ze stroną amerykańską, reprezentowaną przez Steve'a Witkoffa i Jareda Kushnera. Planowane jest omówienie zagadnień dotyczących gwarancji bezpieczeństwa i „pakietu dobrobytu” dla Ukrainy oraz niektórych kwestii dwustronnych.

Umierow powiadomił, że dojdzie również do rozmów trójstronnych. Według szefa

RBNiO strona rosyjska „będzie reprezentowana na znaczącym szczeblu i będzie miała mandat do omówienia kwestii wojskowo-politycznych”.

Kreml nadal wyraźnie odrzuca zachodnie gwarancje bezpieczeństwa dla Ukrainy, które mają na celu zapobieżenie kolejnej rosyjskiej inwazji. Ministerstwo Spraw Zagranicznych i przedstawiciele rosyjskiej Dumy Państwowej ponownie określili takie gwarancje jako „nie do przyjęcia” dla Rosji, stwierdzając, że Rosja będzie postrzegać rozmieszczenie zagranicznych wojsk w Ukrainie jako „uzasadniony cel”.

Kreml kontynuuje wysiłki mające na celu odwrócenie uwagi od rozmów pokojowych w Abu Zabi w dniach 4-5 lutego, które zbiegają się z wygaśnięciem nowego traktatu o redukcji broni strategicznej (New START) Rosji z USA 5 lutego, oraz uzyskanie ustępstw. Władimir Putin zaproponował przestrzeganie warunków nowego START przez kolejny rok po jego wygaśnięciu, ale tylko pod warunkiem, że Stany Zjednoczone postąpią tak samo. Kreml stosuje metodę kija i marchewki w odniesieniu do nowego START, aby skłonić USA do ustępstw wobec żądań Rosji dotyczących Ukrainy w zamian za wznowienie rozmów na temat broni jądrowej. PAP

Trump spotkał się z prezydentem Kolumbii

Oprac. Anna Nagel
USA

Prezydent USA Donald Trump po raz pierwszy spotkał się z przywódcą Kolumbii Gustavem Petro, którego wcześniej oskarżał o dopuszczanie do przemytu kokainy i groził atakiem na jego kraj.

Petro został we wtorek przyjęty w Białym Domu bez publicznych ceremonii, jakie towarzyszyły wizytom niektórych przywódców. Na spotkanie, które trwało mniej więcej dwie godziny, nie wpuszczono dziennikarzy - podkreśliła agencja Reutersa. W późniejszych oświadczeniach przywódców nie pojawiły się konkrety na temat osiągniętych porozumień, ale - mimo wcześniejszych różnic zdań - obaj optymistycznie wyrażali się o spotkaniu.

Trump oświadczył, że wraz z Petro pracuje nad powstrzymaniem napływu narkotyków do USA. - Odbyliśmy dobre spotkanie. Myślę, że był świetny - powiedział o kolumbijskim przywódcy.

Petro zamieścił na platformie X zdjęcie notatki, najwyraźniej odręcznie sporządzonej przez Trumpa: „Gustavo, to wielki zaszczyt - kocham Kolumbię”.

Petro oświadczył, że poprosił Trumpa o pomoc w zatrzymaniu ważnych przemytników narkotyków działających poza Kolumbią. Prosił również o mediację USA w sporze dyplomatycznym z sąsiednim Ekwadorem, którego prezydent Daniel Noboa jest bliskim sojusznikiem Trumpa. Kolumbia jest tradycyjnie ważnym sojusznikiem gospodarczym i wojskowym USA, ale ich relacje były ostatnio bardzo napięte. PAP

13-latek przepłynął cztery kilometry. Uratował swoją rodzinę dryfującą na morzu

Oprac. Anna Nagel
Australia

13-latek uratował matkę i dwójkę młodszego rodzeństwa, płynąc przez cztery godziny w słabnym świetle, po tym jak w Australii Zachodniej porwały ich fale.

Jak przekazała w oświadczeniu policja stanu Australia Zachodnia, do zdarzenia doszło 30 stycznia po południu u wybrzeży Quindalup w południowo-zachodniej części Australii. Chłopiec wraz z matką i dwójką rodzeństwa wybrali się, aby popływać kajakiem oraz na desce wiosłowej. Zostali jednak zniesieni na morze, z dala od brzegu.

Austin „postanowił wrócić na brzeg podczas zapadającego zmroku”. Niewielką część tego

Uratował mamę i dwoje młodszego rodzeństwa

dystansu przepłynął kajakiem. Potem jednak płynął sam.

Wracał po pomoc, ale łódź nabrała wody

Gdy kajak zaczął nabierać wody, chłopiec musiał wracać wpław. 13-latek powiedział

później stacji CNN 9News, że myśl o rodzinie motywowała go do tego, by jak najszybciej zmierzać w kierunku brzegu.

Przyznał, że „fale były ogromne”, co sprawiło, że płynął różnymi stylami - żabką, stylem dowolnym i grzbietowym. Appelbee dodał, że gdy znalazł się na plaży, „po prostu upadł, a potem musiał przebiec sprintem dwa kilometry, żeby dotrzeć do telefonu”.

Policja dostała informację, ruszyła pomoc

Jak przekazała policja, chłopiec powiadomił władze o sytuacji swojej rodziny około godz. 18 czasu lokalnego (godz. 11 w Polsce). Służby rozpoczęły akcję poszukiwawczo-ratowniczą, w wyniku której rodzina Austina - jego 47-letnia matka, 12-letni brat i ośmioletnia siostra

- została zlokalizowana przez helikopter. CNN przekazała, że osoby te „trzymały się deski do paddleboardingu”. „Na miejscu zdarzenia skierowano ochotniczą jednostkę ratownictwa morskiego, która pomyślnie uratowała całą trójkę i sprowadziła ją na brzeg” - poinformowała australijska policja.

Niezwykły, nadludzki wysiłek

Wyczyn chłopca został określony przez dowódcę formacji Marine Rescue, Paula Breslanda, jako „nadmierzny wysiłek”. - Dwie godziny bez kamizelki ratunkowej i tak, udało mu się - powiedział Bresland w wywiadzie dla CNN 9News. Austina chwaliła również jego matka. „Jestem pod wrażeniem jego wysiłku, ale jednocześnie wiedziałam, że da radę” - podkreśliła. PAP

pod PARAGRAFEM

W ŚRODKU

Oficjalnie obóz w Cerizay nazywany był Ośrodkiem Zbornym Rezerwy Oficerów Wojska Polskiego – str. 10

Władysław Mazurkiewicz, „Piękny Władek”. Ale tak naprawdę bezwzględny morderca z Krakowa – str. 11

ZA TYDZIEŃ

Inwazja na Grenadę: Amerykanie pokazują, kto rządzi
Cztery dekady temu na Karaibach USA zademonstrowały, że ten kawałek świata jest i będzie w ich strefie wpływów.

KRÓTKO

W KSIĘGARNIACH

Colter Shaw jest nieśmiertelny

Za tydzień wydawnictwo Prószyński i S-ka wypuści na rynek „Na południe od Nigdzie” Jeffery’ego Deavera – piątą część serii o Colterze Shaw. Tym razem łowca nagród mierzy się z żywiołem wody i ściga się z czasem, by odnaleźć rodzinę porwaną przez powódź. Liczy się każda minuta – zaginionym mogło pozostać tylko kilka godzin życia. Dodatkowo Colter zaczyna zadawać sobie pytanie: czy grobla zerwała się samoistnie, czy ktoś celowo doprowadził do katastrofy?
Is

W KINACH

Armagedon, ale na wesoło

6 lutego w kinach pojawi się horrorowo-kryminalno-komediowe „Skażenie”, w reż. Jonny’ego Campbella (Wielka Brytania, Francja i USA). Zaraźliwy i nieustannie mutujący mikroorganizm został zamrożony i zamknięty w ściśle strzeżonym laboratorium wojskowym wiele dekad temu. Jednak wraz ze zmianą klimatu rośnie temperatura pod ziemią, co powoduje ożywienie zapomnianego zagrożenia sprzed lat. W rolach głównych: Liam Neeson, Joe Keery i Georgina Campbell.
bb

ROCZNICA

Pamiętajcie o Margaret Millar

Dziś rocznica urodzin Margaret Ellis Millar (ur. 5 lutego 1915 r. w Berlinie w Ontario, zm. 26 marca 1994 r. w Montecito w Kalifornii) – amerykańskiej pisarki kryminałów. W latach 50. spod jej ręki wyszło kilka niezłych powieści (m.in. „Pięknym za nadobne” czy „Gładkie słówka”, ale jej przekleństwem był fakt, że miała męża – Rossa Macdonalda, jednego z tytanów noir. Przez całe życie zmagala się z podejrzeniami, że jej powieści są tak naprawdę jego autorstwa.
mg

„Pod Paragrafem”, magazyn kryminalno-histeryczny, nr 192. Przygotowuje zespół: Bożenna Piskała, Lucjan Strzyga, Stanisław Majerowski, Bożydar Brakoniecki, Tadeusz Żarek, Mariusz Grabowski. Kontakt: redakcja@polskatimes.pl

Jak PRL dzielnie i bezskutecznie walczył z bimbrownictwem

Lata 70. Funkcjonariusze MO przy jednej z leśnych bimbrowni. Wzrost produkcji samogonu był ściśle związany z podwyżkami cen alkoholu. Każdorazowe podnoszenie jego ceny (w 1953, 1957, 1961, 1963, 1969, 1974, 1978 i corocznie w latach 80.) powodowało wzrost nielegalnego gorzelnictwa

Bożenna Piskała, KS
redakcja@polskatimes.pl

W Polsce bimber pędził się od stuleci. Dlaczego więc w czasach komuny, czyli czasach wiecznego niedoboru, miałyby być inaczej?

Choć bimbrownictwo – wyrób alkoholu dokonywany poza monopolem państwa – to przestępstwo, Polacy nigdy specjalnie się tym nie przejmowali. W PRL-u pędzili samogon, tak jak robili to ich ojcowie, dziadkowie i pradiadkowie. Nawet technologia produkcji była niezmienna – w tej dziedzinie no-

winki nie przyjmowały się łatwo.

Bimber a rok 1410

Gorzelnictwo na polskich ziemiach kwitło już na przełomie XVIII i XIX w., a wielu dorobiło się na tym procederze ogromnych majątków. Byliśmy wtedy dość rozpiętą nacją, tak że bez gorzały wielu nie wyobrażało sobie życia, a tymczasem produkcja tanich „procentów” z ziemniaków nie nadążała za potrzebami. Chłopi domagali się za pracę nie pieniędzy, ale wódki, trzeba więc było jej im dostarczyć. I wtedy szeroka struga mocnego bimbrow popłynęła po kraju.

Pierwszą akcyzę na wódkę wprowadziła w roku 1819 administracja pruska, w roku 1836 podobnie zrobiono w Galicji, na końcu uczyniła to latem 1844 r. administracja rosyjska. Reakcja Polaków na te decyzje była natychmiastowa: jak grzyby po deszczu zaczęły masowo powstawać nielegalne bimbrownie.

Z tym procederem nie radziły sobie w odrodzonej po 123-letniej niewoli władze młodej Polski. Za pędzenie bimbrow groziły wtedy trzy lata. Lawinowo zapadały wyroki, i to bez „zawiasów”. A mimo to interes dalej kwitł i – jak opisywała ówczesna prasa – nad przepastnymi

puszczami Podlasia „czuć było woń drożdży”.

Podczas hitlerowskiej okupacji wprowadzono formalny zakaz bimbrownictwa, ale w praktyce Polacy jak zwykle go nie przestrzegali. Pędzenie w tamtym ponurym czasie stało się wręcz elementem buntu i patriotyzmu. Nieprzypadkowo zresztą – według niektórych już w XIX w. – najpopularniejszy przepis na domową gorzałkę „zaszyfrowano” pod datą narodowej bitwy pod Grunwaldem: kilogram cukru, cztery litry wody i 10 dekagramów drożdży: wychodzi „1410”.

Podobne intencje przyświecały zapewne wielu bimbrow-

nikom już po wyzwoleniu, w czasach komunizmu. Pamiętajmy jednak też o pustych półkach sklepowych czy wreszcie słynnych kartkach, m.in. na alkohol. To dlatego zaczęły w skromnych mieszkaniach robotników, urzędników i inteligentów dość szybko powstawać podręczne laboratoria.

Podwarszawskie Legionowo i Jabłonna wyrosły wówczas na bimbrownicze zagłębie w centralnej Polsce. Władze szalały, starały się robić wszystko, by powstrzymać podziemną konkurencję.

Ciąg dalszy na str. 10

NIEZBEDNIK CZYTELNICZY

rekomenduje
Bożydar Brakoniecki

Kłótnia i jej nieoczekiwane skutki

Po burzliwej kłótni z narzeczoną Agnieszką, Krzysztof wybiega z domu. Następnego dnia budzi się w obcym miejscu, z umysłem spowitym mgłą amnezji. Zaś Agnieszka, wzburzona po awanturze, wychodzi na spacer, nieświadoma, że stała się celem psychopaty.

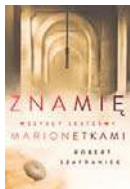
Piotr Kościelny, „Zaginiona”, wyd. Skarpa Warszawska, Warszawa 2025, cena 52,90 zł

Bieszczady, ale nie dla każdego

„Cienie w Bieszczadach” to emocjonująca opowieść, która wciąga od pierwszej strony. Ukazując przy tym, jak przeszłość potrafi rzucić długie cienie na teraźniejszość, zwłaszcza gdy na szali leży ludzkie życie. W górach spokój natury staje się tłem dla brutalnych wydarzeń.

Mariusz Leszczyński, „Cienie w Bieszczadach”, wyd. Lucky, Radom 2026, cena 49,90 zł

W najbardziej odległych zakątkach

Czy prawdziwe piekło może mieć swoje korzenie w pozornie spokojnym miasteczku? Czy ucieczka od przeszłości jest w ogóle możliwa, gdy mrok podąża za nami krok w krok? Wybierzcie się do złowieszczonego Siewierza.

Robert Szafranec, „Znamie. Wszyscy jesteśmy marionetkami”, wyd. Novae Res, Gdynia 2026, cena 49,99 zł

Halski kontra wcielone Zło

Komisarz Adam Halski, postać znana z przenikliwości i determinacji, zostaje wciągnięty w sprawę, która wykracza poza jego najgorsze koszmary. Nie jest sam w tej walce z bezlitosnym złem. Wspiera go nietypowy, ale niezwykle skuteczny zespół duchów.

Tomasz Tomaszewski, „Licytacja”, wyd. Novae Res, Gdynia 2026, cena 54,99 zł

Angielski dżentelmen i polski szlachcic

Kiedy w 1890 r. w Londynie sir Richard Barwood unika śmierci w zamachu, a w Królestwie Polskim na życie Stanisława Liszewskiego czyhają zabójcy, nikt nie spodziewa się, że te dwa wydarzenia są ze sobą tak głęboko powiązane.

Piotr Żymelka, „Amerykańska afera”, wyd. Sonia Draga, Katowice 2026, cena 52,90 zł

O nieprzepartym pragnieniu zemsty

Sandra – ponętna modelka przed dwudziestką, której wydawało się, że ma cały świat u stóp – traci wszystko, gdy wpadła w sidła bezwzględnej oszustki-manipulatora. Zamiast blasku fleszy pozostały jej blizny, gniew i nieprzeparłe pragnienie zemsty.

Karol Górski, „Czort”, wyd. Harde, Warszawa 2026, cena 49,99 zł

W Spale strach się bać. Ale jest przecież Julia Szyszka

Sielska sceneria spalskiego krajobrazu skrywa mroczne sekrety i ludzkie dramaty. Wszystkim rządzi intryga, która wykracza poza najśmielsze ludzkie przypuszczenia.

Na początek kilka słów wyjaśnienia. „Jedna noc. Julia Szyszka. Tom 1” to kryminał, który od pierwszej strony wciąga w wir skomplikowanego śledztwa, gdzie przeszłość nieustannie splata się z teraźniejszością, tworząc mieszaninę wybuchową. Poznajemy w nim Julię Szyszkę, była policjantkę, która po traumatycznych wydarzeniach wyrusza w symboliczną wędrowkę przez Polskę, pragnąc odnaleźć spokój i zapomnienie. Los jednak ma dla niej inne plany. Poznamy je w kolejnych tomach z jej udziałem.

Julia Szyszka, pomimo bolesnej przeszłości i osobistych rozterek, musi zmierzyć się z intrygą, która wykracza poza jej najśmielsze przypuszczenia. Autorka z niezwykłą precyzją opisuje psychikę bohaterów, ich motywacje i wewnętrzne konflikty, sprawiając, że są oni niezwykle realni i wiarygodni. To właśnie ta głębia postaci i misternie utkane wątki kryminalne sprawiają, że czytelnicy tak chętnie sięgają po kolejne tomy z jej twórczości.

Seria o Julii Szyszcze to zaproszenie do świata, gdzie granice dobra i zła zacierają się, a każdy wybór ma swoje konsekwencje. To powieść, która skłania do refleksji, jednocześnie dostarczając rozrywki na najwyższym poziomie.

*****

„Chociaż wokół panował chaos, niczego nie słyszała.

Mokry od deszczu asfalt połyskiwał w świetle samochodowych reflektorów. Po blask księżyca odbijał się w tafli rzeki, która płynęła spokojnym niezmaconym nurtem, jakby nieświadoma wydarzeń, jakich była świadkiem.

Z porośniętego niskimi zaroślami pobocza wyłonił się mężczyzna ubrany w przeciwdeszczową kurtkę i wysokie buty za kostkę. Podszedł bliżej i położył jej rękę na ramieniu. Pokręcił głową. Wiedziała, co chciał powiedzieć.

– Nie żyją.

I nagle, w jednej sekundzie, dotarły do niej wszystkie dźwięki. Podniesione głosy policjantów, krzyki, pomruk toczących się rozmów. Czer-

wone i niebieskie refleksy policyjnych lamp tańczyły po pniach drzew i kładły się na wodzie. Słyszała szum kołysanych wiatrem gałęzi.

Czuła na sobie współczujące spojrzenia innych. To niemożliwe, pomyślała. Przyszło jej do głowy, że to sen. Koszmar, z którego już dawno powinna się obudzić.

Ale to nie był sen.

Kiedy spojrzała w kierunku rzeki, zrozumiała, że to wszystko dzieje się naprawdę. I jej życie właśnie się skończyło.

(...)

Nie sądziła, że tak szybko pożałuje wyjścia z domu. W cięży pokonywała kolejne kilometry. Palily ją mięśnie, bolały kolana, a na małych palcach u stóp miała bolesne odciski. Czuła wilgoć w bucie i była pewna, że palce krwawią. Zastanawiała się nad przystankiem, ale wiedziała, że jeśli zdejmie obuwie, będzie miała problem z założeniem go ponownie.

Bijąc się z myślami przeszła półtora kilometra. W oddali pomiędzy drzewami majaczył znak z nazwą miejscowości. To był jej cel, chociaż nie wiedziała, czy zdoła do niego dotrzeć. Ból stóp był coraz silniejszy. Jeszcze kawałek, przekonywała samą siebie, chociaż słowa wcale nie dodawały jej otuchy.

Zerknęła na przejeżdżające samochody i pomyślała, że powinna złapać stopa. Wędrowała z plecakiem, spała w namiocie, a raz na kilka dni zatrzymywała się w przydrożnym hotelu lub pensjonacie, żeby się umyć. Ale tak źle jeszcze się nie czuła. Podróż miała potrwać rok, więc nie mogła dopuścić, by zakończyła się raptem po kilku tygodniach. Potrzebowała jednak odpoczynku. I koniecznie świeżych skarpet.

Znak stawał się coraz wyraźniejszy. Po pokonaniu kolejnych kilkuset metrów dostrzegła napis „Spała”. Miejscowość była jednym z punktów na mapie, które wyznaczyła przed wyjściem z domu. Wreszcie mogła odetchnąć, ale zanim położy się w ciepłym i suchym łóżku, powinna znaleźć nocleg. To nie będzie trudne, bo Spała to miejscowość turystyczna. Hoteli było tutaj sporo, a w pałdziernikowe popołudnie nie powinno być wielkiego obłożenia.

A przynajmniej tak jej się wydawało.

Minęła znak i poczuła, że kolano zgięło się zbyt mocno. Nie zauważyła wystającego

KINGA WÓJCIK

Jej książki oferują inteligentne intrygi i bohaterów, z którymi łatwo się utożsamić. Wielu docenia również to, jak autorka zręcznie łączy elementy thrillera z refleksjami na temat ludzkiej natury i moralności.

kamienia i potknęła się. Upadła na wilgotną ziemię. W ustach poczuła ziemisty posmak.

– Kurwa – mruknęła.

Podniosła się do pozycji klęczącej i otrzepała brudne ręce. Miała powyżej uszu wędrowania z plecakiem. Chciała, by podróż była jej oczyszczeniem. Wstępem do nowego życia. Albo do jego końca. Miała ją odciąć od tragicznych wspomnień i wydarzeń. Ale wszystko szło nie tak jak powinno. Czuła się zmęczona. Bolało ją ciało, a natrętne myśli wcale nie uciły. Wręcz przeciwnie.

Nigdy nie przepadała za aktywnością fizyczną. Górskie wędrowki czy kilkukilometrowe biegi nie były dla niej. Wolała oglądać telewizję, a do marketu jeździła samochodem. Dlatego wybrała się w podróż. To miała być kara. Kara za to, że wciąż żyła.

Usiadła na mokrej ziemi. Mijający ją kierowcy, którzy siedzieli w wygodnych fotelach i ogrzewanych samochodach, patrzyli na nią z politowaniem i współczuciem. Oczywiście nikt się nie zatrzymał. Pieprzona zniczulica.

Wstała, podpierając się rękoma. Powiodła wzrokiem dookoła. Las się przerzedzał, ustępując miejsca niskim zabudowaniom. Ruszyła chodnikiem, zdając sobie sprawę, jak bardzo się pomyliła. Kiedy przygotowywała się do wyprawy, założyła, że Spała będzie dobrym przystankiem. Nie miała jednak pojęcia, że jesienią miejscowość pustoszeje.

Na ulicy nie spotkała nikogo. Kuśtykała z nadzieją, że hotel, który znalazła w internecie, będzie otwarty. W oknie jednej z kamienic dostrzegła kobietę palącą papierosa. Skłoniła jej głowę, ale palaczka nie zwróciła na nią uwagi.

Zakładała, że pobyt w miasteczku potrwa jedną, góra dwie doby, jednak wszystko wskazywało na to, że będzie zmuszona zmienić plany.

Przy ulicy Nadpilicznej znajdował się czterogwiazdkowy hotel. Tutaj zamierzała się zatrzymać. Słusznie sądziła, że po kilkudniowym

spacerze będzie potrzebowała śniadania do łóżka i hotelowej obsługi. Zarys budynku z czerwonej cegły widziała z daleka, ale jej uwagę przykuł szyld wiszący na płocie jednej z posesji.

„Wynajmę domek nad Pilicą. Tanio.

Pod spodem ogłoszeniodawca zamieścił adres i numer telefonu, ale w miejscu dwóch cyfr szyld był przerwany. Zatrzymała się i przez krótką chwilę patrzyła na napis. W domku mogłaby zostać nieco dłużej. Noc w hotelu kosztowała kilkaset złotych. Nie brakowało jej pieniędzy, ale wrodzona oszczędność kałała się zastanowić. Jeżeli właściciel nie kłamał i rzeczywiście wynajmuje tanio, mogłaby zostać na co najmniej tydzień.

Tygodniowy odpoczynek dobrze by jej zrobił. Miała w nogach wiele kilometrów. Przed zimą planowała dotrzeć do znajomych mieszkających w Bielsku Podlaskim przy granicy z Białorusią. Prowadzili niewielki pensjonat, gdzie zamierzała zawekować się na mroźne miesiące, aby wiosną ruszyć nad morze i pokonać pieszo Wybrzeże.

Taki był plan.

(...)

Poruszyła zdrewniałymi palcami u stóp. Nie sądziła, że tak szybko pożałuje wyprawy. Była na siebie wściekła, ale wiedziała, że jeśli miałaby kontynuować wędrowkę, powinna odsapnąć. Organizm miał dość. Potrzebował tego, co dobrze znał. Łóżka, kołdry i ciepłej herbaty.

Niewiele myśląc, wyciągnęła z kieszeni kurtki telefon i wpisała adres podany na przydrożnej reklamie (...).”

Kinga Wójcik, „Jedna noc. Julia Szyszka”, Tom 1, wyd. Prószyński i S-ka, Warszawa 2025, cena 49,99 zł

Mariusz
Grabowski

CIEŃ OBOZU W CERIZAY

Oficjalnie obóz dla wojskowych i cywilów, zorganizowany we Francji, w Cerizay, w 1939 r., nazywany był ośrodkiem zbiorowym rezerwy oficerów Wojska Polskiego. W praktyce był to obóz odosobnienia dla tych, których gen. Władysław Sikorski uważał za wroga nastawionych do jego rządów, „nieprawomyślnych” i „sprawców klęski wrześniowej”.

Zwolennicy sanacji

Ośrodek utworzony został rozkazem ministra spraw wojskowych z 22 listopada 1939 r. Już dwa dni później do ośrodka w Cerizay wysłany został pierwszy transport ok. 50 generałów i oficerów. Do ośrodka trafiały „osoby zajmujące wysokie stanowiska w administracji, wojsku i życiu publicznym, co do których istniały lub mogłyby się nasuwać domniemania, że przyczyniły się w pewnej mierze do sytuacji, w jakiej znalazła się Polska”.

W obozie znaleźli się m.in. generałowie Stanisław Rouppert, znany lekarz, Stanisław Kwaśniewski, przedwojenny prezes Ligi Morskiej i Kolonialnej, czy Mikołaj Osikowski, dowódca obrony dolnej Wisły. Wszyscy byli zwolennikami sanacji i współpracownikami Piłsudskiego i Śmigłego-Rydza. Ale w obozie znalazł się także gen. Stefan Dąb-Biernacki za to, że dwa razy porzucił swoje wojska na polu bitwy i w cywilnym ubraniu uciekł za granicę.

W ręku Izydora

Komendantem obozu został płk Kazimierz Rumsza. Jak pisał Witold Biegański w tomie „Wojsko Polskie: krótki informator historyczny o Wojsku Polskim w latach II wojny”, liczba osób przebywających w tym ośrodku wahała się od 50 do 100. Stosowano tam szczególne metody i praktyki oddziaływania na osadzonych.

Specjalne obostrzenia przywiązywały osadzonego do tej miejscowości, obowiązywał wymóg codziennego meldowania się, szeroko zakrojony był system inwigilacji, obserwacji, potajemnych rewizji i donosów. Stosowano dodatkową cenzurę korespondencji, zmniejszono pobory. Skierowanie do Cerizay nie było poprzedzane dochodzeniem, a odsyłanym tam oficerom nie przedstawiano przyczyn takiego ich potraktowania. Selekcjonował ich płk dr Izidor Modelski, szef tzw. Biura Rejestracyjnego.

Po upadku Francji wszyscy osadzeni w Cerizay zostali przewiezieni do Szkocji, gdzie najpierw zostali umieszczeni na stadionie Glasgow Rangers, a następnie przewiezieni na wyspę Bute, zwaną przez Polaków „Wyspą Węży”. Komendantem ponownie wyznaczono płk. Kazimierza Rumszę.

Płk Modelski (w mundurze) na spacerze z gen. Tadeuszem Rozwadowskim. Warszawa, lata 20.

JUŻ W 1924 R. W POLSCE POWSTAŁ PAŃSTWOWY MONOPOL SPIRYTUSOWY

Jak Polska Ludowa dzielnie walczyła z bimbrrownictwem

Ciąg dalszy ze str. 8

Z pomocą przychodzili propagandyści, którzy zalewali kraj plakatami o treści: „Bimber przyczyną ślepoty”, „Bimbru na święta nie będzie!” – grzmiał lektor kroniki filmowej.

Rządzący doskonale wiedzieli, jak i z czego naród pędzi bimber, dlatego nawet kiedy nasze cukrownie już były w stanie zaspokoić popyt wewnętrzny, nie zniesiono kartek na cukier. Ale i na to obrotni rodacy znaleźli sposób, docierali do hurtowni, nawet do samych producentów słodkiego towaru. Jak ktoś miał znajomości i pieniądze, nawet w kraju reglamentacji nie wiedział, co to braki w zaopatrzeniu.

ORMO na tropie

Jednak represje wobec bimbrowników wzmagaly się coraz

bardziej. W tej batalii chodziło wszak o duże pieniądze, monopol spirytusowy spośród wszystkich pozostałych dostarczał największy wpływ do budżetu. I dlatego tabuny milicjantów, ORMO-wców i innych czynowników robiły wszystko, by produkowanej pokątnie wódki było na rynku jak najmniej.

O tym, że komuna postanowiła definitywnie zwalczyć bimbrrownictwo, niech świadczy to, że za wczesnego PRL-u groziło za pędzenie samogonu nawet 15 lat więzienia, tylko kupno „księżycówki” zagrożone było trzema latami pobytu za kratami. To jeszcze nie wszystko, bo wymyślono i wprowadzono w życie nakaz donoszenia władzom na bimbrowników. Jeśli ktoś na przykład wiedział o sąsiedzie, który pędził samogon w kuchni, a o tym nie zameldował władzy ludowej, musiał się

liczyć z roczną odsiadką za kratami.

W ówczesnej prasie pełno było informacji z frontu walki z bimbrownikami. Milicja chwaliła się swoimi sukcesami „na polu walki ze szkodnictwem gospodarczym”, tak właśnie nazywano nielegalne pędzenie bimbru. Grupy ORMO-wców, które uganiały się po kraju, nie chciały być gorsze od milicjantów, też przeszukiwały, konfiskowały i obwieszczały o zwalczaniu tego procederu. We wczesnym PRL-u za łamanie państwowego monopolu groziło nawet 15 lat więzienia, a za nabycie bimbru – do trzech lat.

„Łzy sołtysa”

Surowe sankcje złagodzone dopiero przed odwilżą w 1956 r., w dobie odwilży gomułkowskiej. Na krótko jednak, bo już dwa lata później ostrą walkę

z bimbrownikami podjęto na nowo, a jej wyrazem były trzy tysiące wykrytych bimbrowni, dwa razy więcej niż w latach 1957 czy 1956. Po raz pierwszy wtedy zawiła do „Słownika języka polskiego” bimber, czyli nielegalna wódka pędzona prymitywnym, domowym sposobem. Natomiast w Wielkiej Encyklopedii Powszechnej PWN znajdujemy takie objaśnienie bimbru: wytwór spirytusowy pochodzący z potajemnej produkcji, gatunkowo odpowiadający spirytusowi nierektyfikowanemu (tzw. surówka).

Mowa potoczna jest bardzo bogata, jeśli chodzi o określenie bimbru. Co region, to inna nazwa. W PRL-u funkcjonowały więc m.in. takie nazwy, jak: „antonówka”, „deptanka”, „deszczówka”, „krzakówka”, „łzy sołtysa”, „księżycówka”, „czar PGR-u” czy nawet „duch pusz-

Tradycje bimbrownicze na Podlasiu sięgają zamierzchłej przeszłości. Pędziło się tu za cara, za sanacji, pędzi i dziś

czy”. Andrzej Bańkowski w „Etymologicznym słowniku języka polskiego” dowodził, że słowo „bimber” pochodzi ze slangu warszawskich złodziei. Najpierw nazywali oni w ten sposób skradzione zegarki, potem inne fanty, dopiero na końcu natomiast zakazany samogon.

Statut wolności

Historycy przypominają, że konkurencja z państwem na wódczanym polu pojawiła się w XIX w., bo to wtedy władza zaczęła dokręcać obywatelom śrubę, ograniczając m.in. swobody alkoholowe. Okres okupacji pozostawił w wielu nawyk produkowania bimbru i z tymi przyzwyczajeniami trudno było od razu zerwać w wyzwolonej Polsce. A władza ludowa nie zamierzała tolerować konkurencji, dlatego przyszły naprawdę ciężkie czasy dla bimbrowników.

Pamiętajmy jednak, że mimo silnie zakorzenionego obrazu bimbrownika z czasów PRL-u rodacy uprawiali swoje „hobby” już znacznie wcześniej. Przez jakiś czas zresztą robili to jak najbardziej legalnie. Na ziemiach pierwszej Rzeczypospolitej jednym z przywilejów była propinacja, którą znieśli dopiero zaborcy.

„Znosimy na zawsze nadużycie, tj. zmuszanie poddanych, aby do domów i karczem przyjmowali piwo z miast królewskich, stanowiąc, aby pano-

wie wsi i ich poddani w tej wolności byli zachowani, iż wolno każdemu piwa i inne trunki skądkolwiek bądź brać i we wsiach ich warzyć i warzyć kazać i wolno użytkować bez wszelkiej obawy z naszej strony, lub starostów naszych zakazu, aresztowania lub kary” – głosił statut wolności z 1496 r.

Smutek lat 90.

To była przełomowa chwila, bo od tamtej pory żaden kolejny polski rząd nie zaryzykował zniesienia państwowego monopolu. Polakom to jednak nie przeszkadzało. W ostatniej fazie komuny w Polsce mogło działać nawet 150 tys. mniejszych i większych nielegalnych gorzelni. Większość z nich zniknęła wraz z PRL-em. W czasach, kiedy legalna wódka była już dostępna na rynku w nieograniczonych ilościach, kiedy ludzi stać było na kupno coraz większej ilości półlitrówek, wielu zarzucało proceder pędzenia.

Do pędzenia bimbru nie trzeba było technicznej smykałki. By ruszyć z własną gorzelnią na podstawowym poziomie, wystarczyła najzwyklejsza bańka po mleku – do zdobycia u każdego chłopca – do tego miedziane rurki i spory gąsior, w którym przygotowywało się zacier. Kiedy wybijała godzina pracy, wlewano zawartość gąsiora do bańki po mleku, stawiano ją na gaz i potem cierpliwie czekało, aż przechodzące przez

miedziane rurki opary się skroplą i powolutku skapną do pojemniczka.

To był, jak go nazywano, dopiero pierwszy „pokos”. Należało to wszystko raz jeszcze podać podobnemu procesowi, ponownie przedestylować, by uzyskać w miarę krystaliczną ciecz. Potem można było bimberek doprawić wedle wyobraźni, suszonymi śliwkami, skórkami pomarańczowymi czy innymi dodatkami.

Normy mocy

Regionem z największymi tradycjami pędzenia bimbru było w czasach realnego socjalizmu Podlasie. Tam nielegalnie pędzi się od co najmniej 120 lat – te same z grubsza techniki pozyskiwania alkoholu udoskonalają kolejne już pokolenia. Nielegalne leśne fabryczki kwitły tam od zawsze – jak mówią miejscowi – a dysponują one liniami produkcyjnymi, na których dwie osoby są w stanie wyprodukować nawet 200 litrów bimbru w ciągu doby.

leżą zresztą także szczególne walory smakowe podlaskiego bimbru. Tutejsza źródłana woda ma ponoć wyjątkowo „świeży zapach”.

„Dziennik Białostocki” z 24 lutego 1934 r. donosił: „Wykrycie potajemnej gorzelni. W nocy z 22 na 23 b.m. naczelnik urzędu akcyz. p. Zurawiński, p. insp. Binasik oraz komisarze P. P. p.p.: Bukowski i Majcher wykryli w lasach w pobliżu Michałowa urządzoną na szerszą skalę tajną gorzelnię. Była ona w pełnym ruchu, zajętych było pędzeniem spirytusu trzech osobników, których aresztowano. Zabrano urządzenie gorzelni oraz 200 litrów gotowego samogonu”.

Samo zdrowie

Starzy bimbrownicy z tego regionu przypominają, że podlaski bimber powinno się pędzić z żyta. Tak było kiedyś, dziś bowiem w użyciu jest powszechnie pszenżyto. Z takiego samogonu robiono potem miódówkę czy pieprzówkę, wszystko zależało od tego, co dodano do alko-

DZIĘKI USTAWIE O SZCZEGÓLNEJ ODPOWIEDZIALNOŚCI KARNEJ Z 10 MAJĄ 1985 R. NAWET „POŚREDNI KONTAKT” Z GORZELNICTWEM MÓGŁ SIĘ SKOŃCZYĆ ODSIADKĄ

Np. w latach 60 i 70. XX w. odbywało się to w dużych kadziach z wykorzystaniem specjalnej aparatury. Takie bimbrownie sprytnie ukrywano w lasach, a każdą fabryczkę wyposażano w kadzie, piece, chłodnice, pompy i wiele pomniejszych elementów, które laikowi niewiele powiedzą, ale dla producenta księżycówki były niezbędnym wyposażeniem jego warsztatu pracy. Ustalano nawet lokalne normy na moc bimbru, na przykład ten podlaski, produkowany w puszczy z żyta, miał nawet 70 proc., by być godnym swego miana. Praktyka pokazywała, że był jednak nieco słabszy, zwykle nie przekraczał 60 proc.

O „świeżym zapachu”

To liderowanie Podlasia na bimbrowniczej mapie wynikało z kilku powodów. Jednym z nich był historyczny – otóż w 1894 r. w imperium carów wprowadzono prohibicję. W związku z tym podaż alkoholu była niewystarczająca. Dochodził też czynnik geograficzny, lasów na Podlasiu nie brakuje, puszcze Augustowska, Knyszyńska i Białowieśka stwarzają idealne wręcz warunki do produkcji bimbru.

Ważne jest tam również to, że nie ma w tej części kraju problemów z dostępem do naturalnych źródeł wody. A czysta woda to absolutna podstawa przy wysokojakościowej destylacji. Od niej w dużej mierze za-

holu, ważną rolę odgrywała tu wyobraźnia producenta. W Puszczy Knyszyńskiej powstawała też tzw. bukwićówka. Nazwa pochodzi od bukwy zwyczajnej, rosnącej tam rośliny, która przypomina wyglądem szczaw. Dodając ją do bimbru, sprawiamy, że trunk zyskuje piękny kolor, smak i zapach. Ma też ponoć właściwości oczyszczające organizm.

Pędzenie samogonu w porządnej leśnej bimbrowni przypominało pracę w sporej fabryczce. Najpierw nastawiano brahę, czyli zacier. Była to mieszanina wody, mąki i drożdży, która w formie półpłynnego ciasta z grudkami gotowa była do destylacji mniej więcej po tygodniu. Zacier musiał najpierw do tego dojrzeć. Gdy był już gotowy, wlewano go do szczelnego zbiornika i podgrzewano (była to braźnica). Zacier zbożowy, w odróżnieniu od cukrowego, podgrzewano parą. Wtedy jednak producent potrzebował dodatkowego zbiornika z wodą.

Stawiano go pod kotłem z zacierem. Podgrzewając wodę w zbiorniku, podnoszono powoli temperaturę zacieru. Gdyby natomiast podgrzewano bezpośrednio brahę, przypaliłoby się zacierowe ciasto i cała robota poszłaby na marne. Zacierowe opary odprowadzano rurką do chłodnicy, tam skraplały się. Podczas destylacji pozbywano się z zacieru różnych zanieczyszczeń zwanych fuzłami.

KARTKA Z KALENDARZA/ PITAWAL KRAKOWSKI

Mazurkiewicz podczas procesu. Skazano go za sześć zabójstw, choć dokonał ich prawdopodobnie 30

Władysław Mazurkiewicz, zwany „Pięknym Władkiem”

Pierwszego morderstwa dokonał najprawdopodobniej w 1940 r. na osobie pochodzenia żydowskiego. Zaś zwłoki dwóch ostatnich ofiar zostały odnalezione pod posadzką wynajętego garażu przy ul. Marchlewskiego 49 w Krakowie (dziś al. Beliny-Prażmowskiego).

Namiętnością Władysława Mazurkiewicza był luksus. Urodził się w 1911 r., lubił czytać kryminały i chciał zostać prawnikiem. Kiedy dorósł, zaczął pracę w drukarni i pozostał tam aż do wybuchu wojny. Jej wybuch był dlań obietnicą lepszego życia. Podczas okupacji hitlerowskiej Mazurkiewicz nawiązał kontakt z krakowskim gestapo, dzięki czemu uzyskał legitymację fryzjera tajnej policji. Legitymacja ta stała się jego przepustką do życia w dostatku. Przypuszczano, że Mazurkiewicz był informatorem gestapo, a po wojnie – szpiclem i prowokatorem Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego. Jednakże Instytut Pamięci Narodowej, badając jego sprawę, nie natrafił na żadne dokumenty potwierdzające te przypuszczenia. Bezkarność zapewniała mu przychylność prokuratorów oraz swoista nietykalność, wynikająca ze strachu przed domniemanymi protektorami. Mówiono, że ci, którzy wiedzieli, że jest mordercą, sądzili, że wykonuje wyroki swych mocodawców.

Wabił i zabijał

Korzystając m.in. z żydowskich kosztowności, odwiedzał najlepsze restauracje i hotele oraz stał się niemal nietykalny. Przyjaźnił się też z najlepszymi adwokatami, wiódł wystawne życie oraz zajmował się sprzedażą walut, złota i wyrobów skórzanых.

Mazurkiewicz zabijał prawdopodobnie wyłącznie dla polepszenia własnego statusu materialnego i chęci wzbogacenia się. Dokładnie tym samym kuśił wszystkie swoje potencjalne ofiary – pewnością szybkiego i łatwego zysku. Sposób działania przestępcy był dość powtarzalny. Najpierw wabił potencjalną ofiarę obietnicami pewnego interesu, spotykał się z nią w ustronnym miejscu, a następnie zabijał. Zmieniły się tylko metody.

„Do zobaczenia...”

Aresztowano go i oskarżono o sześć morderstw: na czterech mężczyznach i dwóch kobietach, oraz o dwa usiłowania morderstw. Zarówno pierwsze usiłowanie, jak i morderstwo popełnił, trując ofiary cyjankiem potasu. Następnych trzech morderstw dokonał przy użyciu pistoletu Walther, kaliber 7,65 mm. Przy ostatnich dwóch i usiłowaniu użył pistoletu Walthera model 9. Mazurkiewicz przyznał się do zarzucanych mu czynów. Jego proces uznany został jednak za kompromitację wymiaru sprawiedliwości. Obrońca Mazurkiewicza, adwokat Zygmunt Hofmokr-Ostrowski wykazywał, że zabite osoby były „niepełnowartościowe w socjalistycznym społeczeństwie”. Sprawozdawcą z procesu był m.in. Marek Hłasko, który napisał o nim artykuł „Proces przeciwko miastu”.

Mazurkiewicz został skazany na karę śmierci 30 sierpnia 1956 r. Wyrok wykonano 29 stycznia następnego roku o godz. 16.30 w Krakowie, w więzieniu przy ul. Montelupich. Jego ostatnie słowa miały brzmieć: „Do widzenia, panowie, niedługo wszyscy się tam spotkamy”. **opr. zar**

Jestem brudna, zmęczona, tonę w bałaganie i stercie nieumytych naczyń

Klaudia El Dursi na Instagramie po tygodniu spędzonym bez partnera

Z ŻYCIA GWIAZD

W TELEWIZJI

KRZYŻÓWKA NR 19

Piotr Gąsowski dużo gadał o rodzinie

Popularny aktor pochwalił się wspólną fotką z dorosłymi dziećmi, z którymi ostatnio wybrał się na wspólną wycieczkę. „Przez cały tydzień na Costa del Sol jedliśmy pyszne potrawy, rozmawialiśmy, oglądaliśmy filmy, żartowaliśmy, rozwiązywaliśmy różne problemy, dużo gadaliśmy o naszej dużej rodzinie” – podpisał fotografię.

Anna Mucha wygląda jak bogini

Aktorka postanowiła rozgrzać internautów w mroźny czas i pochwaliła się w mediach społecznościowych fotką w bikini, zrobioną w egzotycznym kraju. „A gdyby tak skończyć do ciepłego? To który kierunek wybierasz?” – napisała do fanów. „Wyglądasz jak jakaś bogini prosto z nieba” – odpowiedział jeden z nich.

Joanna Krupa stosuje własną krew

Słynna modelka opowiedziała w „Super Expressie” o negatywnych skutkach zabiegu medycyny estetycznej, który zniszczył jej twarz. – Miałam w życiu wiele pomyłek. Próbowalam laserów, ale one bardzo zniszczyły mi skórę. Zjadły mi tłuszcz na twarzy! Spaliło mi to mój „baby fat”. Więc lasery i inne takie rzeczy, młode dziewczyny – uciekajcie od tego, to jest masakra. Tylko kasę biorą. Ja stosuję tylko zimną wodę z lodem i osocze z własnej krwi. Myślę, że te dwie rzeczy są super. Pobudzają kolagen i stymulują skórę – stwierdziła.

Inna kobieta Polsat, 19:55

Nowojorska prawniczka robi niespodziankę ukochanemu – odwiedza go w domu. Drzwi otwiera jej nikt inny, jak jego żona. Jest zszokowana zdradą męża. Kobiety zaprzysiężniają się i postanawiają dokonać zemsty. Pomaga im... kolejna kochanka.

Święto ognia

TVN Fabuła, 20:00

Siostry – Anastazja i Łucja – zmagają się z własnymi ciałami. Jedna szuka granic jego możliwości, dla drugiej to więzienie. Ich ojciec ucieka do jedynej miejscy, w którym czuje, że żyje naprawdę. Wkrótce życie całej trójki się zmieni, kiedy do drzwi zapuka sąsiadka...

Kos

TVP Historia, 21:05

Wiosna 1794 roku. W Polsce panuje napięcie. Generał Tadeusz Kosciuszko wraca do ojczyzny, planując powstanie. Gromadzi wokół siebie szlachtę i chłopów. Tropem naczelnika podąża rosyjski rotmistrz.

Labirynt

TVP 2, 21:45

Zaprzysiężnione rodziny Doverów i Birchów jedzą obiad. Sielanka kończy się, gdy znikają 6-letnia Anna i starsza Joy. Dla rodzin zaczyna się koszmar. Śledztwo prowadzi błyskotliwy detektyw Loki. Ojcowie zaginionych dzieci stają przed trudnymi wyborami.

Poziomo:

- 1) „... na peryferiach”, czeski serial,
- 6) zaczajenie się na wroga, podstęp,
- 10) jedna z trzech w Trójcy Świętej,
- 11) rozłam w partii, rozdział,
- 12) futrzana czapka z beczącego rogacza,
- 13) drapieżnik z rodziny łasicowatych,
- 14) miasto na Sycylii, ośrodek turystyczny,
- 17) liczne w krajobrazie Holandii,
- 20) grzyb jadalny, pieprznik,
- 23) osoba niechętnie widziana, persona non grata,
- 25) nad kreską ułamkową,
- 27) ozdobny krzew doniczkowy, fuksja,
- 28) stopniowy rozwój, doskonalenie się,
- 30) głosi kazania w zborze,
- 32) ściga się na torze lub szosie,
- 33) tam znajdziesz skład redakcji gazety,
- 35) ozdobna roślina wiosenna,
- 36) bezgraniczna wiara, otucha,
- 37) zawieszony nad parkietem hali sportowej,
- 38) łatwe wpadanie w gniew,
- 39) polska telenowela z Lubiczami.

Pionowo:

- 1) droga na przełaj,
- 2) włoski placek z dodatkami,
- 3) domowy grzejnik do wody,
- 4) za sterami awionetki,
- 5) np. „Wywiad z wampirem”,
- 6) potańcówka w remizie,
- 7) ciąg strzałów z automatu,
- 8) dawna srebrna moneta,
- 9) ojczyzna generała Augusta Pinocheta,
- 15) szeroki brzeg sombrero,
- 16) rozbójnik morski, korsarz,
- 18) barwne zjawisko atmosferyczne,
- 19) przodek w linii męskiej,
- 21) ... Thurman, aktorka z filmu „Kill Bill”,
- 22) kucharz na okręcie,
- 24) ramen lub assam laksa,
- 26) część mechanizmu dźwigniowego,
- 28) spakowane rzeczy, tobolek,
- 29) powieść Stanisława Lema,
- 30) wygląd zewnętrzny, prezencja,
- 31) Horeszko z „Pana Tadeusza”,
- 34) koszenie zboża lub trawy.

ROZWIĄZANIE NR 18

M	A	R	A	K	A	S	■	L	■	R	U	S	Z	N	I	C	A					
I	■	E	■	A	■	Z	■	B	■	O	■	Z	■	E	■	Z	■	A	■	H	■	
A	L	B	U	N	D	Y	■	Z	■	N	A	T	A	R	C	I	E	■				
U	■	U	■	N	■	B	■	I	■	E	D	A	■	U	■	O	■	L	■			
K	■	O	■	S	■	Z	■	A	■	L	■	E	K	■	A	T	■	O	■	M	■	
S	■	C	■	N	■	■	R	■	O	■	Z	■	K	■	A	Z	■	K	■	B	■	
S	■	Z	■	P	■	I	■	C	■	A	■	N	■	■	A	■	O	■	K	■	O	■
■	K	■	■	C	■	S	■	Z	■	A	■	F	■	R	■	A	■	N	■	■	■	
K	■	O	■	S	■	Z	■	Y	■	K	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■		
O	■	I	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■		
M	■	I	■	E	■	N	■	I	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■		
Y	■	R	■	■	■	P	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■		
S	■	Z	■	O	■	R	■	K	■	I	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■		
S	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■		
E	■	T	■	A	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■		

HOROSKOP

Wodnik (20.01 - 18.02)

Energia sprzyja działaniu, ale zwolnij tempo. Horoskop dzienny wróży, że krótka przerwa pozwoli uniknąć konfliktów i odzyskać równowagę.

Ryby (19.02 - 20.03)

Stabilność daje spokój, lecz wykaż się elastycznością. Horoskop na dziś mówi, że mała zmiana planów przyniesie zaskakująco dobre efekty.

Baran (21.03 - 19.04)

Rozmowy otwierają drzwi. Horoskop dzienny na czwartek radzi słuchać uważnie, bo jedna wskazówka pomoże rozwiązać stary problem.

Byk (20.04 - 20.05)

Emocje będą silne, jednak zaufaj intuicji. Horoskop dzienny przypomina, że domowe sprawy wymagają czułości i cierpliwości.

Bliźnięta (21.05 - 21.06)

Twoja charyzma zabłyśnie. Horoskop na dziś zapowiada, że współpraca da więcej niż działanie solo, więc podziel się sceną i pomysłami...

Rak (22.06 - 22.07)

Porządek w detalach przyniesie ulgę. Horoskop dzienny na czwartek mówi, że jeśli zrobisz listę priorytetów, dzień stanie się lżejszy.

Lew (23.07 - 22.08)

Harmonia wraca przez kompromis. Horoskop dzienny wróży, że uczciwa rozmowa przywróci równowagę i dobre relacje z otoczeniem.

Panna (23.08 - 22.09)

Intensywne działanie napędzi sukces. Horoskop na dziś radzi jednak skupić się na jednym celu i nie zdradzać planów zbyt wcześnie.

Waga (23.09 - 22.10)

Ciekawość poprowadzi Cię do przygody. Horoskop dzienny na czwartek mówi, że krótka podróż lub nowa lektura odświeży perspektywę.

Skorpion (23.10 - 21.11)

Wytrwałość popłaca. Horoskop dzienny wyraźnie zapowiada, że konsekwencja w małych krokach zbliży Cię do ważnego celu.

Strzelec (22.11 - 21.12)

Nieszablonowe myślenie działa. Zaufaj pomysłowi, który inni uznają za dziwny. Horoskop na dziś wróży, że dobrze na tym wyjdiesz.

Koziorożec (22.12 - 19.01)

Wrażliwość okaże się Twoją siłą. Horoskop dzienny na czwartek mówi, że sztuka lub muzyka pomogą wyciszyć myśli i złapać balans.

GŁOS

www.gp24.pl
www.gk24.pl
www.gs24.pl

Redaktor naczelny **Jarosław Jaz**.
Z-cy red. nac.: **Marcin Stefanowski**, **Wojciech Frelichowski**,
Ynona Husaim-Sobecka. Prezes Makroregionu **Piotr Grabowski**.
Dyrektor biura reklamy oddziału **Ewa Żelazko**.
Dyrektor marketingu **Robert Gromowski**.

Redakcja: **SKŁUPISK**, ul. Henryka Pobożnego 19, tel. **59 848 81 00**,
redakcja.gp24@polskappress.pl, KOSZALIN, ul. Partyzantów 17,
tel. **94 347 35 52**, redakcja.gk24@polskappress.pl, SZCZECIN,
Al. Niepodległości 26/VI, tel. **91 481 33 00**, redakcja.gs24@polskappress.pl.
Druk Polska Press Oddział Poligrafia, 85-438 Bydgoszcz, ul. Grunwaldzka 229.

POLSKA PRESS GRUPA

Wydawca **Polska Press Sp. z o.o.**
ul. Domaniewska 45, 02-672 Warszawa,
tel. 22 201 44 00, fax: 22 201 44 10

Prezes Zarządu Polska Press Grupy **Zenon Nowak**

Redaktor naczelny Polska Press Grupy **Marek Twaróg**
Dyrektor artystyczny **Tomasz Bocheński**
Dyrektor kolportażu **Tomasz Osoliński**
Biuro Konsumenta PPG, e-mail: biurokonsumenta@polskappress.pl, tel. 12 688 85 10

Kim jest senior? Granice wiekowe i benefity

Anna Moyseowicz
Polska

Seniorów w Polsce nie brakuje - wręcz przeciwnie, jest ich coraz więcej. Jako społeczeństwo starzejemy się i ta tendencja się pogłębia. Widoczne jest to w statystykach i życiu codziennym.

Nie ma jednej granicy wieku, od której ktoś może zostać określony seniorem. Kim więc jest senior i jakie osoby mogą się tak nazywać? Jakie benefity i zniżki mu przysługują?

Kim jest senior?

Wiele osób zastanawia się, w jakim momencie życia zaczyna obowiązywać określenie senior. Nie istnieje jednak jedna, powszechnie obowiązująca granica wiekowa. W części państw funkcjonują oficjalne definicje ustalane przez prawo lub instytucje publiczne. Przykładowo brytyjski NHS (odpowiednik polskiego NFZ) za początek wieku senioralnego uznaje 60. rok życia. Najczęściej jednak pojęcie to bywa interpretowane na różne sposoby w zależności od organizacji, a jego zastosowanie wiąże się zwykle z przyznawaniem ulg lub innych udogodnień.

Niektóre podmioty traktują jako seniorów już osoby po 50. roku życia, inne przyjmują granicę 60 lat. Zdarzają się również instytucje, które określają mianem seniora dopiero osoby mające 70 lub nawet 75 lat. Trudno jednak znaleźć jedną definicję, która odpowiadałaby całemu społeczeństwu - także dlatego, że wiele osób nie identyfikuje

się ze swoim metrykalnym wiekiem. Jak podkreśla Silver Agency, powołując się na raport „Power Generation” Atena Research & Consulting, osoby między 50. a 70. rokiem życia czują się średnio o 11 lat młodsze, są otwarte na nowe doświadczenia, aktywne w sieci, angażują się społecznie i chcą pozostać zawodowo aktywne.

Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o osobach starszych (poz. 1705 z p.zm.) osobę starszą definiuje jako „osobę, która ukończyła 60. rok życia”.

Z kolei według WHO: wiek podeszły - 60 - 75 rok życia, wiek starczy - 75 - 90 lat, wiek sędziwy - osoby powyżej 90. roku życia.

Seniorzy w Polsce

Z publikacji Głównego Urzędu Statystycznego pt. „Stan i struktura ludności według wieku w latach 1989-2021” wynika, że w 1990 r. w Polsce żyło 3 887 000 osób w wieku 65 lat i więcej. Ta liczba sukcesywnie rosła. 10 lat później w naszym kraju mieszkało już 4 725 800 seniorów. W 2020 r. populacja osób w wieku 65 lat i więcej liczyła 7 051 800 osób, a w 2021 r. było już 7 175 100 seniorów.

Według danych GUS, na koniec 2024 roku liczba ludności w Polsce to niecałe 37,5 miliona - prawie 150 tysięcy osób mniej niż rok wcześniej. Wzrosły za to statystyki dotyczące seniorów. Niemal 10 mln Polaków pod koniec 2024 roku miało 60 lat i więcej. Liczba ta wzrosła o 85,3 tys. w stosunku do 2023 roku. Procentowo osoby starsze to 26,6 procent ogólnej ludności Polski.

Według GUS, w 2060 roku

FOT. DRAZEN ZIGIC / FREEPIK

W 2060 roku ludność Polski będzie wynosić 30,9 milionów, z czego co trzecia osoba będzie seniorem! W Polsce ma być wówczas 11,9 miliona osób starszych.

ludność Polski będzie wynosić 30,9 mln, z czego co trzecia osoba będzie seniorem! W Polsce ma być wówczas 11,9 mln osób starszych.

Ulg, zniżki i benefity

Seniorzy w Polsce mogą korzystać z szeregu ulg i uprawnień. Oferują je m.in. przewoźnicy, instytucje publiczne, muzea, teatry, a także kina. Zebrałmy listę najważniejszych zniżek i benefitów, o których warto pamiętać. Ich wykorzystanie może przelożyć się na znaczące oszczędności.

Zniżki na transport kolejowy

Bilet dla seniora - w Intercity osoby, które skończyły 60 lat, mogą kupić Bilet dla seniora, czyli przejazd z 35-procentową zniżką.

37 procent zniżki na przejazd Intercity dwa razy do roku - emeryci i renciści w ciągu roku

mogą skorzystać z dwóch przejazdów pociągiem dowolnego przewoźnika (w klasie drugiej) ze zniżką wynoszącą 37 procent.

Od 10 do 50 procent zniżki na bilety kolejowe - zniżki dla seniorów, które wynoszą 10-50 proc., oferują przewoźnicy regionalni. Największe upusty, bo w wysokości 50 proc., gwarantuje WKD (Warszawska Kolej Dojazdowa). Ponadto emeryci i renciści, którzy ukończyli 60. rok życia, mają prawo do zniżki 25 proc. (przy biletach jednorazowych) i 10 proc. (przy biletach miesięcznych) w pociągach warszawskiej SKM (Szybkiej Kolei Miejskiej).

Zniżki na leki

Bezpłatne leki dla seniorów 65+ - seniorzy, którzy ukończyli 65. rok życia, mogą uzyskać bezpłatnie leki znajdujące się w wykazie ministra zdrowia. Jest to prawie 3800 bezpłatnych leków.

- Na liście znajdują się leki, które wcześniej podlegały czę-

ściowej refundacji. Wśród nich są m.in. leki: antyhistaminowe, hipoglikemizujące, hormonalne, immunostymulujące, immunosupresyjne, okulistyczne, przeciwbakteryjne, przeciwgrzybicze, przeciwwirusowe, przeciwbólowe, przeciwwskazyne, przeciwdrgawkowe, stosowane w chorobach dróg oddechowych, stosowane w nadciśnieniu tętniczym, stosowane w chorobach urologicznych, stosowane w chorobach układu pokarmowego czy szczepionki - podaje strona rządowa.

Zniżki związane z aktywnością fizyczną

Niektóre instytucje oferują darmowe zajęcia sportowo-rekreacyjne dla seniorów, np. nordic walking, jogę lub fitness. Informacji na temat oferty dla seniorów należy szukać na stronach urzędów dzielnic, urzędów miasta lub na dedykowanych seniorom serwisach.

Zniżki na edukację

Uniwersytet Trzeciego Wiek - wiele polskich uczelni, np. Collegium Civitas czy SGH w Warszawie, realizuje program kształcenia dla seniorów. Zajęcia odbywają się głównie w formie wykładów, czasem mają charakter warsztatowy. Udział w nich jest bezpłatny lub wiąże się z niewielką opłatą.

Zniżki na kulturę i rozrywkę

Tańsze bilety do kina i teatru - instytucje kulturalno-rozrywkowe posiadają w swojej puli tańsze bilety dla seniorów; z reguły zniżka wynosi 30-50 proc.;

Zniżki z KDR - seniorzy posiadający Kartę Dużej Rodziny mogą nabyć w okazyjnych cenach bilety wstępu do kin, teatrów czy operetek, mają także prawo do darmowych wejść do parków narodowych i tańszych kuracji w ośrodkach zdrowia, a nawet otrzymują zniżki w niektórych sklepach odzieżowych.

Ulg dla osób pracujących

PIT-0 dla seniora - od początku 2022. r. pracujący seniorzy mogą korzystać z ulgi podatkowej (są zwolnieni z konieczności zapłaty podatku dochodowego); ulga przysługuje pracującym seniorom, którzy osiągnęli wiek emerytalny (60 lat w przypadku kobiet i 65 lat dla mężczyzn). Warunkiem jest nieotrzymywanie renty rodzinnej, ani emerytury. Limit przychodów, od których nie trzeba płacić podatków wynosi obecnie (na 2025 rok) 85 528 zł rocznie.

Senior w pracy - zachęty dla pracodawców

Również pracodawcy mogą odnieść liczne korzyści z zatrudniania seniorów. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dziennik Ustaw z 2022 roku pozycja 690 z późniejszymi zmianami) przewiduje szereg zachęt dla pracodawców do zatrudniania osób w wieku starszym. Są one bardzo potrzebne ze względu na niewielką aktywność zawodową seniorów w Polsce.

©P

DROBNE

Jak zamieścić ogłoszenie drobne? Telefonicznie: 94 347 35 12
Przez internet: ibo.polskappress.pl
W Biurze Ogłoszeń:

Oddział Koszalin: ul. Partyzantów 17, 75-411 Koszalin, tel. 94 347 35 12
Oddział Słupsk: ul. Henryka Pobożnego 19, 76-200 Słupsk, tel. 59 848 81 03
Oddział Szczecin: Al. Niepodległości 26/U1, 70-412 Szczecin, tel. 91 48 13 310

RUBRYKI W OGŁOSZENIACH DROBNYCH:

■ NIERUCHOMOŚCI
■ HANDLOWE
■ MOTORYZACJA

■ FINANSY/BIZNES
■ NAUKA
■ PRACA

■ ZDROWIE
■ USŁUGI
■ TURYSTYKA

■ BANK KWATER
■ ZWIERZĘTA
■ ROŚLINY, OGRODY

■ MATRYMONIALNE
■ RÓŻNE
■ KOMUNIKATY

■ ŻYCZENIA
■ /PODZIĘKOWANIA
■ GASTRONOMIA

■ ROLNICZE
■ TOWARZYSKIE

Nieruchomości

MIESZKANIA - KUPIĘ

KUPIĘ Twój problem z udziałem w nieruchomości, spadku! Nie wiesz co robić, nie dogadujesz się z rodziną, współwłaścicielem? Sprzedaj mi swój udział! 602738759

KUPIMY Twoje mieszkanie w Słupsku w każdym stanie technicznym i prawnym także udziały w nieruchomościach. Tel. 59 727 60 94

AUTOREKLAMA

ibo TWOJE DOMOWE BIURO OGŁOSZEŃ
Ogłoszenia drobne w Twojej gazecie zlecisz przez Internetowe Biuro Ogłoszeń: ibo.polskappress.pl

Usługi

AGD RTV FOTO

PRALKI naprawa w domu, 603 775 878

BUDOWLANO-REMONTOWE

MALOWANIE dachów. 788-016-988.

Rolnicze

MASZYNY ROLNICZE

KUPIĘ ciągniki, przyczepy, maszyny rolne. Tel. 535135507.

AUTOREKLAMA

Polecamy →

motofakty.pl

Motoryzacja na wysokich obrotach

motofakty.pl

Dlaczego Patryczek utkwił w swoim kokonie

Jerzy Wicher
Stand up

W tytułowym „Kokonie” tkwi wasz ulubiony Patryczek, aka Gosiak – chłopak, który miał być raperem, a został ciecim w metrze. I nie jest to tylko żart otwierający występ, ale punkt wyjścia do opowieści o dojrzewaniu, szukaniu siebie i o tym, jak bardzo kręta potrafi być droga do własnego głosu. „Kokon” to miejsce przejściowe: ciasne, czasem duszne, ale konieczne, żeby coś w końcu pękło i pozwoliło wyjść na światło dzienne.

Ten kokon to dekada prób, pomyłek i fałszywych startów. Gosiak chciał rapować. Chciał być pilotem. Barberem. Chciał być kimś zupełnie innym, czasem nawet kobietą – bo czemu nie, skoro stand-up od zawsze karmi się fantazją i przesuwaniem granic tożsamości. A po drodze były zwykłe, przyziemne roboty, zderzenia z rzeczywistością i to charakterystyczne poczucie utknięcia, które zna każdy, kto kiedykolwiek próbował robić coś „po swojemu”. W „Kokonie” te doświadczenia nie są wygładzone ani upiękkszane – są marynowane, wędzone i podawane w formie, która jednocześnie śmieszy i niepokoi.

Stand-up, od swoich amerykańskich korzeni w klubach

Występ popularnego standupera Patryczka - Gosiaka można dziś obejrzeć w szczecińskim klubie Hormon. Początek o godz. 19 a wstęp przeznaczony jest wyłącznie dla widzów dorosłych

Nowego Jorku i Los Angeles, zawsze był sztuką osobistego wyznania. Lenny Bruce, George Carlin czy później Louis C.K. budowali swoje występy na szczerości, często bolesnej, podszytej autoironią i buntem wobec społecznych oczekiwań. Polska scena, choć młodsza, szybko przejęła ten model: komik nie opowiada już dowcipów „o teściowej”, tylko staje przed publicznością z własnym życiorysem jako materiałem.

„Kokon” idealnie wpisuje się w ten nurt – to nie zbiór luźnych

punchline’ów, ale spójna historia o dorastaniu do decyzji: tak, to jest moje miejsce.

Nie chodzi więc o gabinet dietetyka ani o magiczną przemianę w wersję „fit”. Chodzi o moment, w którym po dziesięciu latach prób coś wreszcie klika. O odkrycie, że scena – z mikrofonem, światłem i ciszą tuż przed śmiechem – jest przestrzenią, w której wszystkie wcześniejsze porażki zaczynają mieć sens. Gosiak nie udaje tu kogoś lepszego, mądrzejszego czy bardziej po-

układanego. Wręcz przeciwnie: zaprasza widza do środka swojego kokonu, pokazuje larwę w całej jej nieporadności i każe się z niej śmiać, ale bez pogardy. Bo „Kokon” to wzruszająca podróż przez marzenia, które się nie spełniły, i te, które niespodziewanie znalazły ujście. To stand-up, który przypomina, że zanim staniesz się motylem, musisz zgodzić się na bycie larwą. A to, jak się okazuje, bywa najbardziej komiczne i najbardziej ludzkie.

KRÓTKO

SZCZECIN

O Trumpie w kinie Delta

Gęsty jak „Sukcesja”, bezwzględny jak „House of Cards”, wciągający jak „Adwokat diabła”. „Wybraniec” („The Apprentice”) to jedna z najgłośniejszych filmów 2024 roku. Film „Wybraniec” (reż. Ali Abbasi) do obejrzenia w Klubie Delta w czwartek 5 lutego o godz. 17:30.

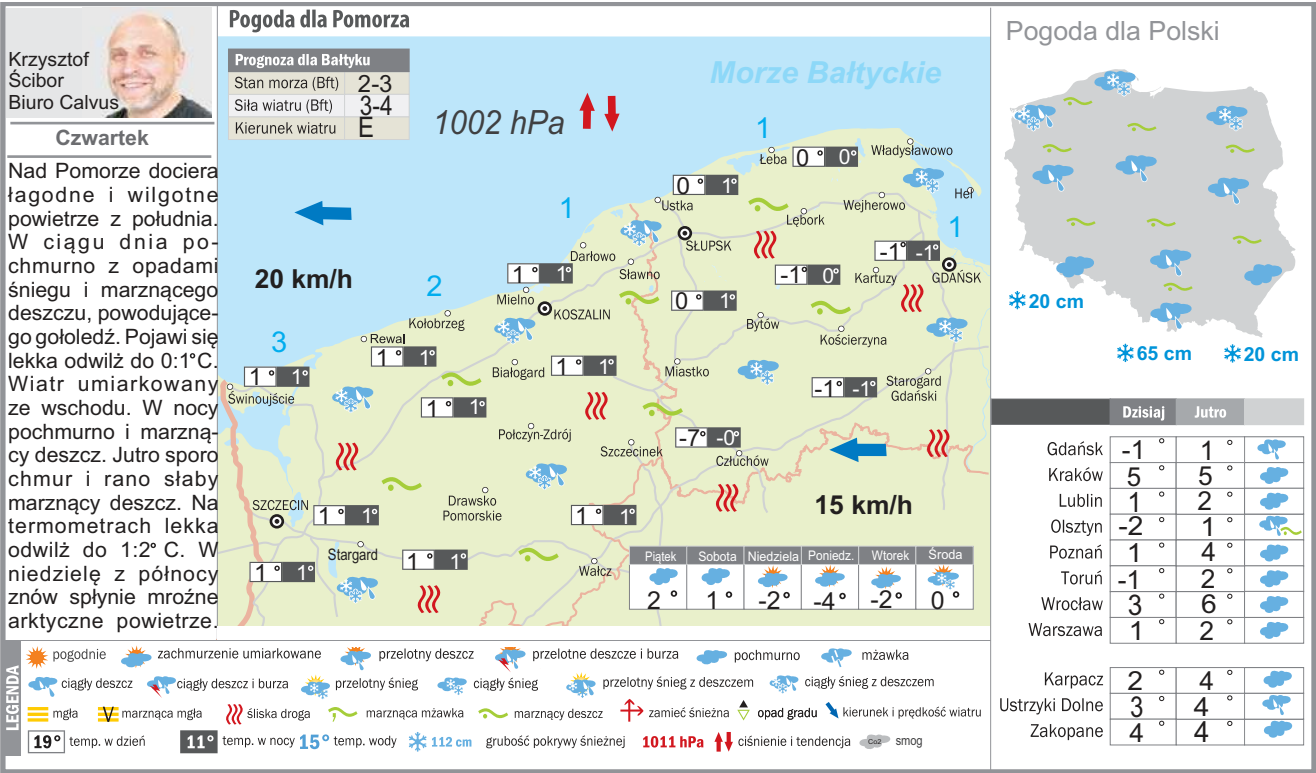
KOSZALIN

Finisaż wystawy Fala

Dziś odbędzie się spotkanie w Centrali Artystycznej. O godzinie 19:30 odbędzie się finisaż XIX edycji wystawy interdyscyplinarnej FALA. Gościem specjalnym będzie Jan Strzembosz, który opowie o swojej twórczości. Jan Strzembosz jest artystą wizualnym i performerem poruszającym się na styku sztuki współczesnej, działań efemerycznych i pracy w przestrzeni. W swojej twórczości Strzembosz eksploruje relacje

ciała, materii i czasu, często sięgając po instalacje, obiekty oraz performans jako formy dialogu z widzem. O godzinie 19:30 artysta opowie o swojej drodze twórczej podczas finisażu XIX edycji interdyscyplinarnej wystawy FALA, podsumowując jej idee i procesy. To niezwykła okazja by spotkać się na żywo z artystą i posłuchać o tym, jak powstają jego dzieła oraz co stanowi dla artysty największą inspirację do działania.

POGODA

SŁUPSK

Podyskutujmy o kinie

Dziś, w czwartek, 5 lutego, pierwsze w tym miesiącu spotkanie Dyskusyjnego Klubu Filmowego PROJEKCJA im. Grażyny Bożek-Szczepłockiej. O godz. 18 rozpocznie się projekcja filmu „Wielki Marty: w reż. Josh Safdie – to oparta na biografii Martina Reismana historia niepoprawnego optymisty i marzyciela, który wierzy, że wkrótce zostanie gwiazdą za sprawą niszowej dyscypliny, jaką w latach 50. XX wieku jest tenis stołowy. W roli tytułowej występuje obiecujący aktor Timothy Chatelet.

Smak igrzysk: pizza, pasta alla crudaiola, olimpijskie risotto

Paweł Wiśniewski
redakcja@polskapress.pl

IGRZYSKA. Włoscy mistrzowie olimpijscy w narciarstwie alpejskim - Alberto Tomba i Deborah Compagnoni - mają zapalić znicze podczas uroczystości otwarcia XXV Zimowych Igrzysk Olimpijskich.

A tę zaplanowano na piątek, na godzinę 20.00, na mediolańskim stadionie San Siro. Tradycyjnie jednak pierwsze zmagania sportowców są już... za nami, a to za sprawą curlingu par mieszanych. Dzisiaj startuje turniej hokeja na lodzie pań i snowboard (kwalifikacje big air). Pierwsi reprezentanci Polski pojawiają się w piątek, kiedy wystartuje rywalizacja drużynowa w łyżwiarstwie figurowym.

W tej konkurencji wystartują Sofia Dowhał i Wiktor Kulesza, którzy - jeśli Polska nie zakwalifikuje się do dalszej fazy - po tym występie zakończą udział w imprezie, bo nie posiadają kwalifikacji na rywalizację indywidualną.

Później tego samego dnia w zmaganiach drużynowych zaprezentują się też pary sportowe (m.in. Julia Szczecinina i Michał Woźniak) oraz solistki (wśród nich Jekaterina Kurakowa). Ta konkurencja zakończy się w niedzielę.

Tego też dnia przed pierwszą poważną szansą na sukcesy staną Biało-Czerwoni. W Livigno odbędzie się slalom gigant równoległy snowboardzistów z udziałem Aleksandry Król-Walas, która w tym sezonie trzykrotnie stawała na podium zawodów Pucharu Świata i uchodzi za jedną z kandydatek do medalu.

Wojskowe patrole, policyjne stanowiska co kilkadziesiąt metrów, stan podwyższonej czujności - tak wygląda Mediolan

FOT. MARCIN SZKODZIŃSKI

W niedzielę odbędzie się slalom gigant równoległy snowboardzistów z udziałem Aleksandry Król-Walas

godziny przed inauguracją XXV Zimowych Igrzysk Olimpijskich. Nad bezpieczeństwem przywódców państw, delegacji i kibiców czuwać będzie ponad 6000 policjantów i karabinierów oraz 2000 żołnierzy.

Patrole włoskiej policji, Gwardii Finansowej, karabinierów i wojska, a także współpracujących z Włochami sił porządkowych innych państw obecne będą na ogromnym obszarze trzech regionów na północy Włoch: Lombardii, Wenecji Euganej i Trydentu-Górnej Adygi.

Pod specjalnym nadzorem będzie także sieć transportu. O skali tego logistycznego wyzwania świadczy fakt, że - jak podały firmy transportowe - pociągami i autobusami podróżować będzie w dniach igrzysk ponad 100 000 kibiców. Namiespo-

tykaną dotąd skalę wykorzystane będą drony w celu monitoringu obszarów.

Największym wyzwaniem z punktu widzenia bezpieczeństwa będzie piątek, gdy na ceremonii inauguracji XXV Zimowych Igrzysk Olimpijskich na stadionie San Siro przyjedzie około 50 przywódców różnych państw. Na czele amerykańskiej delegacji stać będą wiceprezydent J. D. Vance i sekretarz stanu Marco Rubio.

Organizatorzy z satysfakcją informują o wzroście sprzedaży biletów: do 3 lutego sprzedano już 75 procent całkowitej liczby oferowanych biletów, co daje około 1,2 miliona. Według dziennika „Le Parisien” najwięcej biletów sprzedano na mecze hokeja na lodzie, a także zawody biathlonowe i biegi narciarskie.

Najbardziej olimpijskim produktem, przygotowanym z okazji igrzysk, jest specjalny kształt makaronu: pięć połączonych ze sobą kół olimpijskich. Jest to limitowana edycja, która nie jest dostępna w sklepach. Makaron rozdał Włoski Komitet Olimpijski.

W ramach jednej z inicjatyw promujących najważniejszą imprezę zimową 4-lecia znany szef kuchni Carlo Cracco stworzył wraz z włoską łyżwiarką figurową Valentiną Marchei danie z olimpijskiego makaronu, pasta alla crudaiola, czyli z dodatkami surowych czerwonych i zielonych pomidorów, czosnku, oliwek, oregano, kaparów, skórki z cytryny, oliwy i esencji anchois.

Szefowie kuchni zgodnie podkreślają, że w tym wyjątkowym dla Mediolanu czasie postanowili połączyć jego najlepsze tradycje kulinarne na czele ze słynnym risotto alla milanese z szafranem i parmezanem z alpejskimi specjałami. Dlatego oferują m.in. różne gatunki serów i popularne, syjące potrawy podawane z górskich miejscowości, takie jak canederli - chlebowe kulki z wędliną speck lub w rosoli, szpinakowe kopytka oraz polenta, czyli gotowana w wywarze mąka kukurydziana z mięsnym lub pomidorowym sosem.

Olimpijskie risotto pod nazwą „Ryz, śnieg i dym”, ugotowane na bulionie z czerstwego chleba, to propozycja szefa kuchni Pietro Parisiego. Podaje je z wędzonym masłem z górskiej mleczarni z dodatkiem maki kukurydzianej i suszonego jabłka.

Są także olimpijskie pizze, na przykład o nazwie Cortina Alpina z mozzarellą, żółtymi pomidorami, szynką wołową bresaolą i rukolą.

©P

Robert Lewandowski w meczu z drugoligowcem nie zachwyił

Jakub Jabłoński
redakcja@polskapress.pl

PIŁKA NOŻNA. FC Barcelona awansowała do półfinału Pucharu Króla, pokonując Albacete 2:1. Robert Lewandowski znalazł się na językach hiszpańskiej prasy.

Na ławce rezerwowych zasiadł drugi z Polaków - bramkarz Wojciech Szczęsny. Lewandowski od pierwszej minuty nie miał łatwego zadania przeciwko rywalowi, który w poprzedniej rundzie wyeliminował Real Madryt. Na dobrą sprawę oddał tylko jeden celny strzał na bramkę przeciwników. - Stworzyliśmy wiele sytuacji, ale musimy je lepiej finalizować - przyznał na konferencji trener Dumy Katalonii Hansi Flick.

Po golach Lamine'a Yamala i Ronalda Araujo tuż przed doliczonym czasem trafił Javier Moreno, co tylko wywołało nerwową końcówkę. Piłkarze

Albacete w tym momencie znacznie się ożywili.

Kataloński dziennik „Sport” przyznał Lewandowskiemu najniższą notę 5. „Polski killer miał niewielki wpływ na grę, choć to idealna okazja, by powiększyć dorobek bramkowy. Nie wykorzystał dwóch szans: w jednej spóźnił się do piłki, w drugiej zabrakło precyzji” - czytamy w uzasadnieniu.

W 58. minucie trafił prosto w bramkarza, a poza tym miał zaledwie 14 kontaktów z piłką. Zmieniony został w 66. minucie - wyliczał serwis eldesmarque.com.

„AS” podsumowuje: „Dość osamotniony, z niewieloma kontaktami, rywale faulowali go przy każdej próbie rozegrania. Oddał tylko jeden strzał na bramkę. Bilans słaby jak na napastnika z »dziewiątką«”.

FC Barcelona jako pierwsza awansowała do półfinału. Wszystkie cztery drużyny poznamy dzisiaj wieczorem.

©P

FOT. GRZEGORZ WALDA

Kataloński „Sport” przyznał Lewandowskiemu najniższą notę - 5

Mioduski zszokował kibiców Legii: Zrobiliśmy jakościowe transfery

Bartosz Głab
redakcja@polskapress.pl

PIŁKA NOŻNA. Dariusz Mioduski, prezes Legii Warszawa, zszokował kibiców stołecznego klubu niektórymi wypowiedziami. Biznesmen wspominał też o sprowadzeniu do Warszawy... NBA.

Legia Warszawa kolejny sezon może spisywać na straty. Jej fatalne wyniki w pierwszej części sezonu sprawiły, że drużyna odpadła już z Ligi Konferencji i Pucharu Polski,

a w PKO BP Ekstraklasie plasuje się w strefie spadkowej. Krytykujący kibice często wspominają między innymi o nietrafionych transferach, które pograżyły zespół w marazmie. Jednak nieco inne zdanie ma na ten temat prezes Warszawian.

Niektóre decyzje spóźnione lub chybione

- Zrobiliśmy jakościowe transfery, ale niektóre decyzje dotyczące działu sportowego okazały się spóźnione lub chy-

bione. W sporcie wszystkie elementy muszą do siebie pasować, inaczej cała struktura się chwieje - tłumaczył Mioduski w wywiadzie dla BeIN Sports, które ma prawa do transmisji naszej ligi w Stanach Zjednoczonych i Kanadzie.

To nie pierwszy sezon, kiedy stołeczny klub nie trafia z transferami. Wojskowi po raz ostatni z mistrzostwa Polski cieszyli się w 2021 roku.

- Moja długoterminowa wizja jako właściciela Legii opiera się na dwóch filarach:

dominacji sportowej oraz kompleksowym rozwoju organizacyjnym. Z perspektywy sportowej Legia jest największym klubem w Polsce, dlatego walka o mistrzostwo kraju i Puchar Polski nie jest jedynie celem, lecz obowiązkiem. Dla nas brak mistrzostwa zawsze jest traktowany jako porażka. Musimy również regularnie uczestniczyć w europejskich rozgrywkach, aby utrzymać nasz status - podkreślił prezes Legii Warszawa.

Dariusz Mioduski został zapytany również o marzenie

z przeszłości, czyli bycie właścicielem w... amerykańskiej lidze koszykówki.

Sprowadzić NBA do Warszawy

- Dziś sytuacja jest inna, ponieważ NBA wchodzi do Europy. Bardzo popieram tę inicjatywę, a teraz moim marzeniem i celem jest sprowadzenie NBA do Warszawy. To miasto ma potencjał, aby stać się jednym z najważniejszych miejsc na mapie tych zawodów. Przyznaję, że miałem już okazję przedyskutować ten temat

- ujawnił biznesmen. Przypominajmy, że na początku roku najlepsza koszykarska liga świata zagościła w Europie: ekipy Orlando Magic i Memphis Grizzlies zagrały w Berlinie i Londynie w ramach NBA Europe.

Trzeba jednak zaznaczyć, że aktualnie Warszawa nie posiada hali z prawdziwego zdarzenia, jak choćby Gliwice czy Gdańsk, więc taki projekt - przynajmniej w najbliższym czasie - nie jest możliwy do zrealizowania.

©P

SPORT

www.sportowy24.pl

KOSZYKÓWKA

Jutro o godz. 20.15 zespół AMW Arki Gdynia podejmie Orlen Zastal Zielona Góra. Drużyna trenera Mantasa Cesauskisa będzie chciała się poprawić po ostatniej przegranej z Anwillem. Żółto-niebiescy mają ligowy bilans 12-6, a ich czwartkowi rywale 10-8. W październiku gdynianie wygrali w Zielonej Górze 77:75.
(raf)

FOT. P. ŚWIDERSKI

ŻUŻEL

Marcowy plan Wybrzeża. Gdańscy żużlowcy zgrupowaniem w chorwackim Goricu (9-11 marca) rozpoczną przygotowania do sezonu. Później w planach mają także cztery sparingi.
(raf)

Otwarcie dla wszystkich ninja

Rafał Rusiecki
rafal.rusiecki@polskapress.pl

SPORTY PRZESZKODOWE. Przestrzeń licząca prawie 1000 metrów kwadratowych wypełniona wymyślnym i często unikatowym sprzętem do ćwiczeń to nowa oferta KolekTYwu 2.0.

W postoczniowej scenerii Gdańska prężnie rozwija się miejsce, które skupia zawodników ninja, trenerów, a także wszystkich tych, którzy chcą zmierzyć się z trudnymi wyzwaniami. Wraz z początkiem lutego rozpoczął się nowy rozdział KolekTYwu. To daje twórcom nowe możliwości.

- KolekTYw to wsparcie, możliwości, siła, motywacja, wspólnota, współpraca, pasja, rodzina, ninja i ludzie - tak opowiadają o swoim przedsięwzięciu sportowcy, którzy w byłym przemysłowym sercu Gdańska rozwijają się w sporcie ninja.

Właśnie mają na koncie duży sukces, jakim jest otwarcie nowej przestrzeni - tuż za ścianą poprzedniej siedziby. Ta przestrzeń od 1 lutego 2026 roku już oficjalnie powiększyła się trzykrotnie.

- Działamy sami. Każdy dokłada małą cegiełkę do tego przedsięwzięcia. Po roku walk i trudów otworzyć salę KolekTYw 2.0. Nazwalismy go w ten sposób, bo nie otwieramy nowego obiektu, ale nowszy i większy. Myślę, że to duży sukces. Na oficjalne otwarcie przyszło blisko 200 osób wraz z dziećmi. Otworzyliśmy trzykrotnie większą strefę ninja. Są tutaj także strefa kalisteniki, street workoutu, siłowni, aerial hoop, i pole dance. Możemy zaoferować więcej, niż wcześniej - wylicza Julia Szewczyk, menedżerka KolekTYwu 2.0.

Podczas oficjalnego otwarcia z symbolicznym przecięciem wstęgi organizatorzy przedstawili filmik, na którym pojawił się zapis ich pracy nad stworzeniem toru przeszkodowego z prawdziwego zdarzenia.

Wymagający tor

Teraz każdy gotowy na fizyczne wyzwania znane chociażby z programu telewizyjnego „Ninja Warrior Polska”, może dołączyć do gdańskiej ekipy.

- Działamy społecznie, ale powiększenie przestrzeni to

FOT. WOJCIECH JUREK

Gdański Kolektyw oferuje obecnie z największych torów przeszkodowych w Polsce

także większe koszty. Będziemy więc mieli zajęcia komercyjne: aerialowe, pole dance, akrobatykę, jogę, czy szermierkę. Stworzyliśmy największy multisportowy obiekt dedykowany do sportów indywidualnych. Do siłowni nie możemy się porównywać, bo nie mamy typowych maszyn,

choć trening siłowy też można u nas zrobić - mówi Grzegorz Niecko, jeden z głównych inicjatorów rozwoju KolekTYwu 2.0.

Przydatne informacje o formułach zajęć, terminarzu oraz płatnościach chętni mogą znaleźć na stronie internetowej KolekTYwu. Istnieje także możli-

wość zapisania się na recepcji przed zajęciami.

Urozmaicone treningi

- Jeśli chodzi o treningi, to nasza oferta z poprzedniej sali jest aktualna, ale poszerzamy zajęcia o nowe typy treningów. Będziemy je na bieżąco promować. Jednym z takich zajęć jest

„Ziemia to lawa” dla dzieci i młodzieży, gdzie będą się oswajać z treningami ninja, czy OCR-ami. Będziemy mieć większą ofertę zajęć ninja, na przykład pod wysokie loty. Mamy strefę PolekTYw, czyli strefę rurkową. Od marca będą tam zajęcia grupowe prowadzone przez Karolinę Gajewską, czyli mistrzynię Polski w akrobatyce na szarfach i kołach - dodaje Julia Szewczyk.

Jednocześnie społeczność KolekTYwu przygotowuje się do nadchodzących zawodów sportowych. Już 7 i 8 marca 2026 roku najlepszych będzie można podziwiać w hali w Elblągu, gdzie rozegrane zostaną mistrzostwa Polski ninja. Z Gdańska do Elbląga specjalnie na te zawody przewieziona będzie kratownica z przeszkodami. Nowa przestrzeń pozwoli także z większą pompą przygotować w sierpniu 2026 roku szóstą edycję Letnich Zawodów Ninja.

- Te zawody, najprawdopodobniej na początku sierpnia, będą już miały inną jakość i poziom. Zamiast oddzielnych stacji będziemy mieć jedną, ciągłą linię przeszkodową - dodaje Julia Szewczyk.

Koszykarski Energa Trefl ma problem z kontuzjami. Będą transfery?

Rafał Rusiecki
rafal.rusiecki@polskapress.pl

KOSZYKÓWKA. Początek roku to droga przez mękę dla koszykarzy Energi Trefla Sopot. Na osiem meczów przegrali pięć, a jedną z przyczyn są kontuzje i choroby zawodników.

Początek sezonu 2025/2026 pod wodzą fińskiego szkoleniowca Mikko Larkasa rozbudził wśród kibiców koszykarskich nadzieje na kolejne sukcesy. Energa Trefl Sopot przystąpił do rozgrywek w Orlenie Baskiecie Lidze oraz FIBA Europe Cup po dużych zmianach w składzie. W głównej mierze sprowadzały się one do odmłodzenia rotacji, czyli tłumacząc to na język faktów zmniejszenia budżetu płacowego.

Trenerowi Larkasowi i jego podopiecznym wszystko przychodziło z łatwością. Żółto-czarni szli jak burza na krajo-

wym podwórku. Dodawali do tego wygrane w pierwszym etapie europejskich pucharów. Pewnymi łącznikami pomiędzy poprzednimi sezonami, a obecnym byli dwaj polscy liderzy - Jakub Schenk oraz Mikołaj Witliński. Znakomicie po powrocie do Sopotu spisywał się Paul Scruggs, stając się wyraznym liderem drużyny.

Ciężary zaczęły się robić, kiedy pojawiły się urazy kluczowych zawodników. W zestawieniu z wciąż napiętym terminarzem spotkań i przeciążeniami związanymi z podróżowaniem po Europie koszykarska maszyna przestała działać, jak należy.

W styczniu wypadali więc kolejni ważni koszykarze Mikko Larkasa. A jeśli wracali, to - co zrozumiałe - nie mogli od razu wskoczyć na poziom, który prezentowali wcześniej. W pierwszym miesiącu 2026 roku żółto-czarni przegrali pięć z ośmiu meczów (wczorajszy

FOT. PRZEMYSŁAW ŚWIDERSKI

Kenny Goins w rozmowie z trenerem Mikko Larkasem. Amerykanin na razie musi zadbać o swoją tydkę

w Murcji zakończył się po zamknięciu tego wydania). Nie we wszystkich przypadkach byli na straconej pozycji. Smutnym akcentem zamykającym styczeń była przegrana 64:104 z Dzikami Warszawa.

W tym ostatnim meczu nie mogli wystąpić Amerykanie Kenny Goins oraz Raymond Cowels. Pierwszy - silny skrzydłowy - wykluczony będzie z gry jeszcze przez około dwa tygodnie, co jest efektem komplikacji po urazie łydki. Drugi - rzucający obrońca - ma problemy z barkiem, co oznaczać ma pauzę przez co najmniej cztery tygodnie.

- Podczas spotkania z WKS-em Śląskiem Wrocław kontuzji obręcz barkowej doznał Raymond Cowels III. Amerykański obwodowy przeszedł serię szczegółowych badań oraz konsultacji lekarskich, których celem było postawienie optymalnej diagnozy i wdrożenie odpowiedniego procesu rekon-

walescencji. Niestety, przez co najmniej najbliższe cztery tygodnie 35-latek nie będzie mógł pomóc naszemu zespołowi w meczach ani treningach - przekazał sopocki klub w komunikacie z 2 lutego.

Czy w związku z tym Trefl będzie szukał transferów?

- Gdyby był jakiś magiczny guzik, po wciśnięciu którego można mieć zawodnika z potencjałem z NBA, to wtedy tak - śmieje się trener Mikko Larkas. - W pierwszej kolejności wszyscy muszą wrócić do zdrowia. Mamy pewnych zawodników chorych, a inni są kontuzjowani. Z tego wynikają problemy z odpowiednimi treningami. Nie wiem nawet, kiedy gralismy z wykorzystaniem całej kadry zawodników. Zobaczmy, co możemy zrobić, bo niektóre kontuzje będą długotrwałe. Jestem zadowolony z tych, którzy są w drużynie. Jednocześnie jest ciężko, jeśli nie ma wszystkich do gry.